

The Use of Folklore Elements in Cartoons: Example of Niloya

Hamdi KARAMAN ¹, Ömer YILAR ²

Abstract

The material and moral culture of humanity has changed, advanced in a common or special way with different societies since prehistoric times and has reached today. Every society has wondered about the stages that the nation has gone through and wanted to learn. Folklore is the most important resource that a nation can use for recognize itself and other nations. Folk tales and fairy tales played the most important role in the transfer of culture in the past. Today, cartoons are taking on this burden. If a cartoon artist wants to ensure cultural continuity, cartoons associated with the past and roots of our nation must emerge. Researching the resources that have an important role in the transfer of our culture is of great importance. Accordingly, the aim of this study is to examine Niloya, a cartoon that directly addresses our children, in terms of folklore elements. This research, in which Niloya cartoon was examined in terms of folklore elements, was designed according to the Document Analysis method, which is one of the qualitative research methods. The universe of the study is all the episodes of the cartoon Niloya broadcast on the TRT Çocuk television channel. The sample is composed of 40 episodes selected by the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods. Content analysis method was used to analyze the data. According to the results of the research, in the Niloya cartoon, which covers the life of a little girl living in the Black Sea region of Turkey and of her immediate circle, many folklore elements reflecting the Turkish culture in the region she lives have been found results. It is seen that Niloya cartoon has played an important role in transferring folklore elements, which are almost forgotten, to next generations and in keeping them alive, and can be used for purposes of teaching. As a result, as in the example of Niloya cartoon, it is seen that the folklore elements can be kept alive by means of animated cartoons, can be transferred to next generations, and can be taught through these cartoons.

Keywords

Folklore
Cartoons
National culture

Article Info

Received: 06.08.2020
Accepted: 06.21.2020
Online Published: 08.31.2020

¹ Teacher, Atatürk University, Institute of Education Sciences, Turkey, hamdi.karaman@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6782-4691>

² Assoc. Prof. Dr., Atatürk University, Kazım Karabekir Faculty of Education, Turkey, omeryilar25@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3560-0028>

Introduction

For centuries, many states and nations have existed on earth. Some lived long, some lived short, some lived without going out of their geography, and some tried to spread all over the world. Looking at these states and nations, it will be noticed that each of them has a unique folk culture (Üzer and Çetin, 2018). According to the Turkish Language Institution (2016), culture, together with all the spiritual and material values created in the development process as social and historical, are all the tools that are used to create them, transfer them to the next generations, and demonstrate the domination of individuals both socially and naturally. Globalization, which has emerged with technological developments, has brought a uniform culture form. This uniform culture has begun to threaten local cultures. Especially when the television and internet world has taken the lead, cultural content based on western civilization caused destructive effects on national folk cultures and led to serious concerns in the transfer of folklore elements to future generations (Aral, 2015).

Folklore is a very broad concept and many different definitions have been made in the literature. Umay Günay (1995) defines folklore as follows: "It is the name given to the variants of the data experienced by different groups of a nation in different dimensions in the historical development of the accumulation consisting of many elements called national culture and the science that examines these data". According to Sedat Veyis Örnek (1995), it is a science that covers all the material and spiritual cultural features of a society within a particular country or a region, and that compiles, analyzes, classifies and interprets all these with its own methods. The aim of folklore is to create a data source for social sciences by researching and analyzing the cultural heritage that has reached up to our times from very old times of history, to develop it and to produce results (Yılar, 2017).

The function of folklore is listed as follows according to the theoretician W. Bassom (2003) (Citation: Yılar, 2017):

- Ensuring that people have a good time, have fun and are entertained,
- Supporting social, religious, moral and legal institutions,
- Educating people and educating by transmitting the culture from generation to generation,
- It is the function of being able to be a port that enables people to get rid of the pressure they suffer personally and socially.

The material and spiritual culture of humanity has been evolved and improved in a common or special way with different societies as from prehistoric times, and has reached up to present times. Every society has wondered and desired to learn about the stages that the nation has gone through. Folklore is the most important resource that a nation can use to recognize itself and other nations.

Although it is difficult to draw a framework in a way that is sufficient, complete and agreeable by everyone on the subjects included in folklore, Sedat Veyis Örnek (1995) made a list consisting of 25 titles and sub-items, stating that it is not too assertive. Below is the order made without sub-items.

- 1) Village, Town and Urban Life (Monographies)
- 2) Settlement-Settlement Types.
- 3) Shelter-Housing (Folk Architecture).
- 4) Enlightenment, Warming.
- 5) Vehicles Transport Techniques
- 6) Types of Economy
- 7) Public Economy
- 8) Nutrition-Kitchen-Pantry
- 9) Measuring, Weighing, Calculating Units; (Time and Distance Concepts)
- 10) Folk Arts and Crafts
- 11) Clothing-Apparel-Ornament
- 12) Public Knowledge
- 13) Morals, Customs, Traditions, Conventions
- 14) Transition Periods
- 15) Holidays-Greetings-Farewells
- 16) Stereotyped Movements (Attitudes, Gestures, Mimics) -Formulaic Expressions and Voices

- 17) Associations, Organizations; Solidarity and Mutualization
- 18) Religious-Magical Content Beliefs, Procedures
- 19) Folk Literature
- 20) Folk Theater (Traditional Theater)
- 21) Folk Dances
- 22) Folk Music and Musical Instruments
- 23) Kids Games and Toys
- 24) Folk Entertainment; Sports
- 25) Names

Children play a very important role in the adoption of our national culture and its transfer from generation to generation. In order to ensure that our national culture stands upright against technological developments and changing time, it is very important for folklore to come into existence in our lives and for us to be able to guide children in this way. This should be among our most vital duties in our community. While setting an example for our children, we should not forget about other elements that will affect their lifestyle. Television and internet come first in this regard. Especially cartoons that can be used from both these sources are very effective in this regard. Cartoons are a cinema technique that shows three-dimensional objects, pictures, drawings and puppets in a way to be in motion and live (Hacıbektaşoğlu, 2014). According to the Turkish Language Institute (2016); it is the job of organizing stationary objects or images as if they were in motion during the screening and of transferring them to a movie.

When the studies performed are examined, cartoons usually take the first place in the types of programs by which children spend their times. Today children especially spend 3-4 hours a day in front of the television. When considering a year, it makes 1500 hours and it is seen that it is more than the time spent in school (Öktem, Sayıl and Çelenk Özen, 2006). As technology develops very quickly, individuals meet tools such as television, telephone and computer at a very early age. And among these tools, they first meet with television. Owing to their instinctive sensitivity to sounds, colors and movements at a very young age, the children meet the magic world of television (Yağlı, 2013).

Folk tales and fairy tales played the most important role in the transfer of culture in the past. Today, cartoons are taking over this burden. If a cartoon artist wants to ensure cultural continuity, this artist must create the cartoons associated with the past and roots of our nation. Only in this way can they create cartoons in a sense that can carry our traditions, customs, and national culture from local to universal (Taş Alicenap, 2015). For this reason, it is very important to study the cartoons, which have such an important place in the lives of our children, in terms of the folklore elements that they have contained. This is because it is thought that the more a cartoon contains folklore elements from our roots and history, the more it will reflect us and be beneficial.

The presence of cartoons including folklore has increased in Turkey in recent years and it has been observed that researchers have started to study these productions in terms of folklore (Bayraktar, 2014; Taş Alicenap, 2015; Karakuş, 2016; Eşitti, 2016; Selanik Ay and Korkmaz, 2017; Çetin and Üzer, 2018; Aslan and Yılar, 2019). The cartoons chosen by the researchers are composed of cartoons that are rich in folklore and are preferred by children more in terms of views. Niloya cartoon is among the cartoons that are watched very much. The cartoon has become the most watched cartoon by exceeding 1 million views on its Youtube channel and this has demonstrated how much it is liked by children (Firat, 2019). Looking at the number of views, it is seen how big the audience the Niloya cartoon has the power to influence. From this point of view, the fact that a production that can directly affect children positively or negatively contains enough folklore is extremely important in terms of transferring our culture to future generations.

It is getting harder every day to protect and keep our national culture alive. In this regard, it is very important to search for resources that have an important role in transferring our national culture to our children. Accordingly, the aim of this study is to examine Niloya, a cartoon that directly addresses our children, in terms of folklore elements. In line with this main purpose, answers to the following questions were sought;

1. What folklore elements are there in the cartoon of Niloya?

2. What is the use of folklore elements in the cartoon of Niloya?

Method

This study, in which Niloya cartoon was studied in terms of folklore elements, was designed according to the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. According to the document analysis method, it is possible to analyze digital and visual documents such as videos, photographs, films, pictures as well as written documents containing information about the targeted facts and events (Yıldırım & Şimşek, 2013; Creswell & Clark, 2007). Using the document analysis method, 40 episodes of the Niloya cartoon were studied to find answers to the questions created for the purpose of the study.

Study Group

The universe of the study is consisted of the entire episodes of Niloya cartoon, which is broadcast on television channel named TRT Çocuk and on some social networking sites. Its sampling is composed of 40 episodes selected by the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods. In this method, out of the events and facts to be examined, the ones that will meet the sampling are selected (Sönmez & Alacapınar, 2011). The episodes selected for the sampling and where they were obtained are shown in Table 1.

Table 1: Episodes studied

Order	Episode	Source
1	Kemancha	https://www.youtube.com/watch?v=YQyd_OmqC8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=6
2	Sahur (*meal before dawn during ramadan)	https://www.youtube.com/watch?v=uhorf42fcB4&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=8
3	Milk	https://www.youtube.com/watch?v=E5kAm6o6p8o&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=14
4	Keep Your Shop and Your Shop Will Keep You	https://www.youtube.com/watch?v=EL0W1UWI_0k&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=15
5	Corn Bread	https://www.youtube.com/watch?v=oiqKExDJ5U&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=16
6	Let's Play Together	https://www.youtube.com/watch?v=NWU5CeGpdVs&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=17
7	Spring	https://www.youtube.com/watch?v=j2tHVqkxWE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=19
8	Story	https://www.youtube.com/watch?v=LUXUSQfR_PM&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=25
9	Karagöz And Hacivat	https://www.youtube.com/watch?v=RQ5vvDneKH4&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=30
10	Calf	https://www.youtube.com/watch?v=gyyOxPTNJ8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=32
11	Many A Little Makes A Mickle	https://www.youtube.com/watch?v=Tot76RGpQ_c&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=34
12	Grabbing Handkerchief	https://www.youtube.com/watch?v=R05ju8CxsY&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=40
13	Nightingale's Song	https://www.youtube.com/watch?v=6F4qY6YfmRk&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=45
14	A Ship in the Black Sea	https://www.youtube.com/watch?v=0wMfmiK5wV0&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=48
15	Hazelnut Time	https://www.youtube.com/watch?v=bRfsj3IwYX8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=53
16	The Black Sea Orchestra	https://www.youtube.com/watch?v=TXPkH_bXYdY&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=54
17	April 23rd	https://www.youtube.com/watch?v=Sv6L1T5_9J0&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=55
18	The Game	https://www.youtube.com/watch?v=QcfFz3d7vLo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=59

19	Ramadan Fest	https://www.youtube.com/watch?v=M4txr1V-iLA&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=72
20	Iftar (*The breaking of the ramadan fast)	https://www.youtube.com/watch?v=NaCO7y55ExU&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=75
21	Gunny Sack Race	https://www.youtube.com/watch?v=3X-4okpmXAo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=77
22	Egg	https://www.youtube.com/watch?v=HqXmPtQ1BSE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=79
23	Onion	https://www.youtube.com/watch?v=xCRVrIpbRbo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=82
24	Fairy Tale	https://www.youtube.com/watch?v=MAa-AvUerkO&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=84
25	Yellow Leaves	https://www.youtube.com/watch?v=-iZJqY0-9UE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=88
26	Mete the Guest	https://www.youtube.com/watch?v=4Xs1sc8usTM&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=91
27	Mete the Shepherd	https://www.youtube.com/watch?v=922iaPDm2dk&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=93
28	A Hot Soup	https://www.youtube.com/watch?v=1jzRkT1LUeo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=99
29	Yoghurt	https://www.youtube.com/watch?v=3NTbcTasVnY&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=100
30	The Black Sea Treasure	https://www.youtube.com/watch?v=QV2spj1LpfU&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=102
31	The Strawberry Jam	https://www.youtube.com/watch?v=B-XwviZREbg&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=107
32	The Shepherd's Dog	https://www.youtube.com/watch?v=Zcsp_neGmN4&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=115
33	Tree Doctor	https://www.youtube.com/watch?v=e-Jkwt165U8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=123
34	Monday	https://www.youtube.com/watch?v=xo2TDnRyhBs&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=117
35	I Am Walking Miniş the Calf	https://www.youtube.com/watch?v=4uEc0D1_baU&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=106
36	Theater	https://www.youtube.com/watch?v=JoN1R806O_U&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=95
37	Let's Reconcile the Estranged Ones	https://www.youtube.com/watch?v=cp3u_eSsd0o&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=90
38	Windrose	https://www.youtube.com/watch?v=SHhZ4wK49Og&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=73
39	Lily	https://www.youtube.com/watch?v=nq52UdLo5Pk&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=78
40	Snow	https://www.youtube.com/watch?v=LQFCvbqfT1E&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=89

Data Collection and Analysis

For the collection of the data in the study, the videos section of the TRT Çocuk television channel, the official website of the Niloya cartoon and the official Youtube channel were used. Episodes were determined by criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, and examined one by one.

Content analysis method was used to analyze the data. Content analysis is a scientific approach that investigates the truth by classifying, digitizing, and inferring the message contained in documents as meaning or grammar in an objective and systematic way (Tavşancıl & Aslan, 2001). This method is not only used on texts, but also on shooting productions such as pictures and television programs

(Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2014; Tavşancıl and Aslan, 2001). The purpose of content analysis is to bring together similar data around some concepts and themes, to determine the presence of these categories in the document, to interpret them in a way that the reader can understand and to create a descriptive picture (Özdemir, 2010; Yıldırım & Şimşek, 2013). In this study, categorical analysis method, one of the content analysis types, has been used considering all these situations. The main purpose of the categorical analysis is to reach the concepts and relationships necessary to explain the data obtained (Yıldırım & Şimşek, 2013). In this analysis, the data are grouped according to predefined categories. In this framework, 40 episodes of the cartoon named Niloya were included in the research process. Each episode was subjected to categorical analysis in order to find answers to the questions in the research problems. In the categorization of the data obtained, 25-item folklore study topics, which were created by Sedat Veyis Örnek (1995) and explained in the introduction part of the study, were taken as basis.

The data were examined and coded separately by the researchers to ensure reliability. Codes with consensus and divergence were determined and their effect on the reliability of the study was estimated by using the formula of Miles and Huberman (1994) ($\text{Consensus}/(\text{Consensus} + \text{Divergence}) \times 100$). According to the results of the review, the percentage of agreement was calculated as 92%. The fact that this percentage of agreement is 70 and above indicates that the generated coding is reliable (Miles & Huberman, 1994; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Findings

As a result of the content analysis carried out in this section, the findings of our study entitled ‘The use of folklore elements in cartoons: example of Niloya’ are explained in titles.

The Main Characters of Niloya Cartoon

In this section, the main characters of the Niloya cartoon are presented in a table and visually. The characters are taken from the cartoon's official website (<http://www.niloya.com/>). The information about the characters consists of the data on the website. Niloya cartoon is a domestic-made thematic cartoon that is broadcast on TRT television channel, appealing to preschool children. The physical and emotional characteristics of the main characters of the Niloya cartoon are shown in Table 2.

Table 2. The main characters of Niloya cartoon

Character	Characteristics
Niloya	She was born in 2009. It has a cute appearance with big eyes, hazelnut-like nose. Her closest friends are Tospik, Mete and her brother Murat. She loves swimming in the river, exploring, learning and adventure. She does not like to wait, to be misunderstood and to be unhappy. Niloya's name comes from happiness. Her mother wanted her daughter's name to be Nil, and her father wanted it to be Oya. His grandfather wanted to honor the wish of both and named her Niloya.
Tospik	Tospik, a down-to-earth turtle, is one of the closest friends of Niloya. Tospik, who loves swimming in the river, playing hide and seek and sleeping, does not like at all when Niloya paints him. He feels very lucky to have a friend like Niloya who loves him very much.
Murat	He was born in 2007. He has curious eyes and dark hair, and is a slightly longer than Niloya. Murat loves playing ball, running and collecting hazelnuts, but does not like the spoilsport nor the ball going up to the tree. Murat, who loves Niloya very much, is having a lot of fun when Niloya misunderstands the things.
Mete	Mete, who has a adorable appearance with his big eyes, is at the same age as Niloya. Mete, who loves distributing his toys and listening to kemanca very much, does not like losing his belongings and not finding what he is looking for.
Grandfather	Niloya's grandfather was born in 1950. He has a white beard, is a little old and has a darling look. Our grandfather, who loves his family, going to the highland and fishing, cannot stand to see the sadness of

	the children. Niloya's grandfather is also a mentor for all other characters.
Grandmother	The grandmother, who is old and has a darling look, was born in 1952. Grandmother, who loves cooking with her bride, her family, her grandchildren, and collecting hazelnuts, cannot stand to see the sadness of her beloved ones.
Mother	Born in 1976, the mother is a tall, vigorous and beautiful lady. The mother, who loves the crops, the highland, spending time with her children and cleaning, does not like slatterliness and noise.
Father	Born in 1974, the father is a very genial person. The father, who loves the field, the sea and the fish very much, does not like laziness and disrespect for nature. Having a happy home, the father is doing his best to be a strong and good father that his daughter and son dream of.

Image 1: Main Characters of Niloya Cartoon

Village, Town and Urban Life

Mostly village life is described in the Niloya cartoon. A normal life in a typical Black Sea Region village is depicted. This is delivered in all aspects including its economy, family and social life, nature, etc.. The Niloya's village, which is a traditional Black Sea village, is a verdurous settlement integrated with nature, where the houses are built as if they are a part of the nature, and the residents live a happy life by giving thanks to what nature gives them.

Settlement and Settlement Types

The settlement is in the form of a typical traditional Black Sea village, consisting of houses that are not very close to each other and shaped according to the settlement of nature. There are shelters related to animal husbandry and agriculture as well as gardens in front of the houses. The gardens are surrounded by fences. It is the living areas where the creeks flow through, the forests and mountains are located very close to the village, and the people living in this village and all other creatures live happily.

Shelter-Housing (Folk Architecture)

The residences are designed as detached as in a normal village. The residential buildings are structured in a manner specific to the Black Sea region, and equipped with structures such as their own garden, hayloft, barn, etc. in front of them. The houses are painted with different colors, and they have generally managed to adapt to the color of nature. It is seen that trees and stones are used as the

construction materials of the houses. Local elements were also used inside the houses. It is seen that there are pictorial tables containing the pictures of family elders and family members as well as local musical instruments (kemanca) on the walls of the houses, while there are items such as region-specific table cloths, carpets, curtains, gas lamps, bookshelves inside the house. While it is possible to see that the products grown in the garden are hung on the walls of the houses in a dried form, there is also a local sieve right next to them. The views of the windows of the houses are generally depicted with the sky and woodlands as well as lush green meadows. On the river passing by the house, there is an arched bridge built traditionally in the Black Sea Region.

Enlightenment and Warming

Chimneys and smoking fumes are depicted on the roofs of the houses. As can be understood by that, it can be seen that the houses are heated with stove. However, it is not seen that the chimneys come out of the kitchen, since it is known from the episodes reviewed that the meals made in the kitchen are cooked in a stove with propane cylinder. Stoves are located in another part of the house, not in the kitchen.

For the enlightenment, there are bulbs on the electricity poles in the streets, smaller bulbs in the houses and traditional gas lamps against power cuts.

Types of Economy and Public Economy

In the episodes, much emphasis is placed on the economy of the local people. Agriculture and animal husbandry are mentioned in particular in a manner consistent with with the region. The local economy up to the Black Sea fishing, hazelnut gardens, corn fields, cows and goats is always intertwined with the topics of episodes. Niloya's father and grandfather are fishermen, but also take care of the animals in the barn and the agricultural products such as hazelnuts and vegetables in the land. In addition, Niloya's mother and grandmother support the domestic economy by helping with the care of fields and animals. Niloya's family has cows, goats and chickens just like in a traditional village life. They supply milk and eggs from them. For example, the episode titled "milk" mentions about the milking of the grandmother of Niloya from a cow traditionally for Niloya's sick brother, and again in another episode, it is seen that the whole family, including Niloya and her brother Murat, goes to the hazelnut garden and collects hazelnuts. Everyone in Niloya's house is doing all the tasks they undertake for the domestic economy.

In episodes, corn flour is mentioned rather than wheat flour. Locally, corn is produced more than wheat, and therefore corn flour takes place more. In fact, in the episode entitled "corn bread", the method of making corn flour is shown in the mill of the father of Niloya's best friend Mete. In the episode called "Wind rose", it is told that a windmill produces flour from wheat. As can be seen, the episodes clearly explain how the people traditionally demonstrate the economic life of that region.

Nutrition

As in the whole of the cartoon, local foods dominate the nutrition. Traditional and natural products of the region such as hazelnuts, corn, corn bread, fish, milk, yoghurt and eggs are highly mentioned in the nutrition. The products used for nutrition are not the artificial materials sold in markets and grocery stores, but are products that are produced by the public itself in traditional nature. Meals are usually eaten on the table in the kitchen. Besides the meals, tea glasses also take place on the table as full. Corn bread is generally consumed as bread. Either boiled eggs or fried eggs usually take place at breakfast. These eggs are the eggs of the house's own chickens. The meals cooked at regular meal courses are local dishes made from vegetables such as beans and tomatoes collected from the garden of the house. Pastry has also been used in food in some episodes. For example, in the episode called "Merry Cookies", Niloya's mother made cookies and distributed it to all children playing around the house.

The kitchen of the house contains normal kitchen utensils and a dining table. Vegetables and fruits are stored in the kitchen cabinets, not in a separate pantry. On the walls of the kitchen are dried vegetables, sieve and a kemanca, the traditional musical instrument of the Black Sea region.

Measuring, Weighing and Calculating Units

In the Niloya cartoon, the time units are described in the episode called “Monday” like a curriculum. They also learn the time by looking at the clocks in their homes. In Ramadan, we understand that the evening has come with the cannon burst, and the morning has come with the morning adhan, in the episode called “sahur”.

Folk Arts and Crafts

As can be seen in the episodes, traditionally embroidered covers are located on the places such as table and coffee table inside the houses. Kitchen and ornaments made of porcelain and clay are also seen in the house. In addition, handicrafts come to the fore especially in the clothes of female characters. This is more common in the hairpins and hand-painted kerchiefs they wear. Niloya's father and grandfather, on the other hand, overcome all problems like a construction master in any problem that has occurred in the village or in their own home.

Clothing-Apparels-Ornament

Clothes in the cartoon are generally traditional clothes of the Black Sea region. These traditional clothes are quite evident in casual clothes, especially in Niloya's grandparents and grandmother. Table 3 shows the apparel status of the characters of the cartoon Niloya.

Table 3. Apparels of characters

Character	Clothing-Apparel
Niloya	Her brown hair is split in two, tied with a ribbon; her dress is strappy, with a yellow shirt on top, a floral pattern, and usually a single and vibrant color; her shoes are red without laces.
Murat	His brown hair is slicked to the side, has a brown sweater on a light blue shirt on top, and light blue trousers and light shoes down below.
Mete	His blond hair is not straightly combed, he is wearing a light blue shirt on top, and a brown shorts and a lace-up blue shoes down below.
Mother	She has brown and not-too-long slicked-back hair, a floral hairpin in her hair, a pink shirt with a blue vest on top, a purple skirt down below, and a yellow patterned work apron on her, a light lace-up shoe.
Father	His black hair is slicked to the side, near the center, he has a moustache and is wearing a red T-shirt with collar on top, a light blue-colored trousers down below with a belt on t-shirt and no-lace blue shoe.
Grandfather	He has a beret, which is usually worn by pilgrims in that area, on his head; his face is white and bearded, he wears a light blue shirt on top and a vest with a purple button on it, light blue trousers down below, and light brown shoes.
Grandmother	She has a light purple embroidered hand-painted kerchief on her head, a small glasses on her white face, a light-colored blouse on top and a pink buttoned vest on it, a blue skirt with a square pattern and a light brown no-lace shoe down below.

As also can be seen in Table 3, it is seen that traditional clothes are used mostly in family elders in particular. Colors are often depicted similarly. Although the clothes of the characters are generally like this, it is also seen that sometimes different clothes are worn depending on the season, the work done and the weather.

Image 2. Apparels of the Main Characters in the Cartoon

In the cartoon, in addition to normal daily clothes, it is also seen that traditional clothes are occasionally worn in some episodes. According to the subject of the episode, traditional clothes of the Black Sea region are also used much. Examples of these clothes are given in Table 4.

Table 4. Traditional and regional clothes worn in the cartoon

Order	Clothes
1	Horon Clothes (*Horon is the name of traditional folk dance of Black Sea Region)
2	Holiday Clothes
3	Shepherd Clothes
4	Climber Clothes
5	Theater Clothes
6	Sportswear
7	Sailor Clothing
8	Postman Clothes

Looking at the traditional clothes, it is clearly seen that it belongs more to our own culture. As seen in the images below, Niloya's apparels such as horon and ship captain clothes, etc. are examples of this. In addition to the traditional clothes of the Black Sea region, it can be seen that the clothes resulting from the fact that the settlement is a village are also used.

Image 3. Examples of local traditional clothing used in the Niloya Cartoon

Public Knowledge

In the cartoon of Niloya, information on folk is generally manifested in fields such as folk medicine, folk botanics, folk meteorology. For example, in the episode named “A Hot Soup”, the topic that the soup that Niloya’s father tries to make for Niloya’s sick mother will be good for the illness is addressed. Similarly, in the episode named “Milk”, it is stated that milk with honey is required for Niloya's sick brother.

As the Niloya cartoon instills a village life in the Black Sea, people are intertwined with animals and plants. For this reason, in many episodes, all kinds of characteristics of plants such as vegetables and fruits in public gardens, trees and flowers in forests have been addressed. The conditions such as the plants' greening, ripening, yellowing, and leaf fall have been the subject of some episodes. In these episodes, in particular specific unique plants of the region where Niloya lives are selected.

There are also many examples in the Niloya cartoon that show the effect of seasons on plants and lifestyle. Even some episode names are especially like this (Spring, Yellow leaves, Snow). In these episodes, the public knowledge that the public knows about meteorology is presented.

Morals, Customs, Traditions, Conventions

The Niloya cartoon is a very rich cartoon in terms of morals, customs, traditions and conventions. The morals, customs, traditions and conventions are interspersed throughout the cartoon. The morals, customs, traditions and conventions identified in the cartoon are shown in Table 5.

Table 5. Morals, customs, traditions, conventions in the cartoon

Order	Morals, Customs, Traditions, Conventions
1	Hanging dried vegetables on the walls of the house
2	Co-op style mutualization in cases that arise in the village
3	Kissing hands on holidays
4	Exchanging gifts on holidays
5	Making visits on holidays
6	Loving and respecting elders
7	Waking the public up by playing drums for the meal before dawn during ramadan (*sahur)
8	Waiting for the cannon to be burst at the table for the breaking of the ramadan fast (*iftar)
9	Wearing new dresses on holiday morning
10	Going on a visit to friends and relatives, taking gifts while going
11	Offering treats to incoming guests
12	Making toys from plants
13	Reconciling the Estranged Ones
14	Waking up for sahur and waiting for the adhan in Ramadan
15	Making a snowman, playing snowballs
16	Organizing a sack race festival in the village
17	Taking care of your brother
18	Listening to stories and fairy tales from adults
19	Giving gifts in return for given gifts
20	Asking for permission when taking someone else's belongings
21	Mutualization of family members in all jobs
22	Helping those in need
23	Playing local instruments
24	Finding natural solutions for patients

As can be seen in Table 5, the morals, customs, traditions and conventions are seen intensely in the cartoon. These are spread throughout the cartoon, and were interspersed in the topics in all episodes. It is seen that these are generally told to the children by the adult characters of the cartoon or they become exemplary by being experienced directly in life. It is seen that the beliefs told by their elders or taken from them as an example are also kept alive by the children between each other.

Transition Periods

In the cartoon, there was no focus on the transition periods, but the birth of "Benekli", the cow of Niloya's family, was the subject in an episode. With this birth scene, concepts such as birth and life are told to children and are reflected to the audience.

Holidays, Greetings, Farewells

In the cartoon, holidays are attempted to be told by combining with the Black Sea and Turkish culture in its fullest sense. For example, cases such as the fact that child characters wear new clothes bought before the holiday with excitement on holiday morning, that they kiss the hands of elders and that they receive gifts from them have been addressed. In addition, the fact that the children in the village pay a visit to all the houses to celebrate holidays and collect candies is the integral part of both the region where the cartoon takes place and the Turkish culture. Greetings are presented in an exciting and joyful manner, and farewells are usually presented in a sad manner.

Stereotyped Movements, Formulaic Expressions and Voices

In the cartoon, everyone is usually genial. We see this geniality mostly in Niloya. Niloya and her friends are generally seen as excited, curious, open-hearted and adorable. The adult characters in the cartoon are always patient and loving towards the little ones. They are often genial and even if their eyes are sometimes filled with tears, these are mostly tears of joy.

Stereotyped daily lives are related to the traditional Black Sea village life such as care of animals, agricultural activities, fishing, kids games etc.. For example, there are stereotyped movements

depending on the work done, such as wearing a raincoat when going to fishing, wearing a helmet and elbow pad when riding a bicycle.

Religious Beliefs, Cults

There is a mosque and an imam in the Niloya'a village, serving the whole village. Especially in the episodes that tell about the month of Ramadan and holidays, these motifs are used a lot. In addition to these motifs, the Islamic motifs such as fasting, waking up for sahur, breaking the fast, playing drums for waking up for sahur etc. have been widely used in the cartoon. In addition, there are beliefs that falling rains and sharing our meals will bring fertility.

Folk Literature

Folk Literature elements were used in many episodes of the cartoon. Especially in some episodes such as "many a little makes a mickle" and "Fairy Tale", the episode names directly address Folk Literature. While folk literature products are sometimes given implicitly in the course of the script, sometimes they are the subject of the script directly. For example, the episode titled "keep your shop and your shop will keep you" addresses how Niloya hears and misunderstands the proverb and what she has experienced while learning the correct meaning. Table 6 gives examples of Folk Literature products used in the cartoon.

Table 6. Examples of folk literature products used in the cartoon

Proverb	"distance lends enchantment to the view" "keep your shop and your shop will keep you" "many a little makes a mickle" "if it is fated for things to go well, they will go well"
Idioms	"being infatuated" "putting on an act" "enjoying something" "atoning" "getting inspired" "getting bored" "occurring to someone" "being in the pink of health"
Story	"the story of the little girl living by the river" "Black Sea ship"
Fairy Tale	"Little people living in the trees"
Chansonette	"The chansonettes told by the ramadan drummer"
Legend	"legend that the wind rose toy is the mother"
Folk Poetry	"April 23 poem written by Murat himself"

Folk Theater

In the cartoon, shadow play, theater and spectacle shows were used in relation to the folk theater. The "Theater" and "Karagöz and Hacivat" episodes dealt with the folk theater both as a name and a subject. In the episode named "Theater", Niloya and her friend Mete portrayed Keloğlan, a folk hero of our culture, and her mother and the villagers watched them. In the episode named "Karagöz and Hacivat", Niloya and her friend Mete used the shadow play to ensure that the adults give an ear to their solutions for the problem that the village fountain is not flowing, and succeeded in that. It was seen that Niloya and his friends performed before the villagers in some other episodes, too. In Image 5, an example is given demonstrating that the people of the village have watched the show of Niloya and his friend Mete.

Image 4. The theater show of Niloya and her friends in the village

Folk Dances

“Horon” is more concentrated on as folk dances. It is seen that Niloya and her friends play horon by wearing traditional clothes, especially with the kemancha, the traditional instrument. In the episodes where traditional dances are performed, again the tulum (*bagpipe) and kemancha, which are traditional instruments, are used.

Folk Music and Musical Instruments

In the Niloya cartoon, folk music and musical instruments are generally traditional products of that region. If there are no instruments, radios are generally used and traditional music of that region is listened to. The tulum and kemancha, which are the musical instruments of the Black Sea region, are the most frequently mentioned cultural elements in the episodes. Even an episode is named as "the Kemancha". In the episode called “Kemancha”, Niloya, who sees the kemancha always hanging in the kitchen, takes it and starts playing. Everyone is disturbed by the sound that comes out because she is unable to play. However, Niloya's grandfather takes the kemancha and shows how to play. In the episode called “The Black Sea Orchestra”, when the radio that Niloya's mother listens to is broken, Niloya and her friends form an orchestra for her mother with a kemancha, tulum and drum.

Kids Games, Toys

In the cartoon of Niloya, we see a lot of traditional games for children. These games include both modern time games like “skating” and old traditional games like “sack race”. Table 7 shows examples of the games in the cartoon.

Table 7. Kids games in the cartoon

Order	The Game
1	Istop
2	Gunny Sack Race
3	Riding a bike
4	Guest Play
5	Marbles
6	Football
7	Hopscotch
8	Snowball
9	Flying a kite
10	Grabbing handkerchief
11	Dodgeball
12	Blind man's buff
13	Toboggan

As can also be seen in Table 7, kids games are intensely addressed in cartoon and these games are mostly traditional and old games that are specific to that region. Generally, the themes of entertainment, mutualization and learning are covered in games.

Toys such as soccer ball, toy cars, kites, wind roses, etc. are used as kids toys. In addition, any product of nature, which are grown in the village of Niloya, has the potential to be used for kids games.

Folk Entertainment

In the cartoon, folk entertainment is told mostly through children and their audience performances. Most of the time, two-person shows (shadow play, theater) of Niloya and Mete or competitions (gunny sack race-children festivities) performed by more children are all watched together by the villagers.

Names

The names of Niloya and her friends are generally present, but the names of family members are not mentioned in the cartoon. Denominations such as mother, father, grandfather and grandmother were made. The names of the parents of Niloya's friends are also mentioned in the sections. In addition, the animals owned by Niloya's family also have names (miniş, benekli). The school, which belongs to Niloya's village, can be seen in some episodes (for example, in the episode called 'Skating') and "Şirintepe primary school" is written on the school's sign.

Discussion, Conclusion and Suggestions

In the Niloya cartoon, which covers the life of a little girl living in the Black Sea region of Turkey and of her immediate circle, many folklore elements reflecting the Turkish culture in the region she lives have been found. The 25-item folklore study topics of Sedat Veyis Örnek (1995), which are used while determining the folklore elements, are mostly present in the cartoon. In order to keep the cultural values of a nation alive and to transfer from generation to generation, its codes must be repeated and reproduced. With the recent development of technology, animations that attract large audience to movie theaters have played an important role in conveying cultural heritage to future generations (Taş Alicenap, 2015). In this context, it can be said that the Niloya cartoon, which has a very rich structure in terms of folklore elements, has an important role in conveying our culture to future generations.

In our culture, there is a culture of hosting the guests who come to the house called "Halil İbrahim Sofrası". Thanks to this culture, it is thought that meals prepared for guests and those in need will increase the abundance of dining table (Gündüzöz, 2016). In the study of Aslan and Yılar (2019), it was determined that this belief and the traditions of this culture are kept alive in the cartoon of Rafadan Tayfa. In parallel with this study, it is seen in many episodes of the Niloya cartoon that especially Niloya's mother distributes delicious food and local pastry products she has made to all children who play in front of the house.

Bayraktar (2014) studied the cartoon titled the Fairy Tales of Keloğlan and found the cartoon successful in the re-execution of our culture in different environments and in updating our tradition through the transfer of verbal culture products to digital media. Verbal cultural elements take a big place also in the cartoon of Niloya. Especially folk literature products such as poetry, story, fairy tale, proverb, idiom etc. were addressed in many episodes of the cartoon. In this way, our oral culture products had the chance to be re-executed in different environments and to travel from tradition to the future.

Selanik Ay and Korkmaz (2017) studied the cultural elements in the cartoon called Little Hezarfen. Cultural elements including oral culture elements, social environments, natural and historical places, traditions, clothes, dishes, architectural structure, Turkish elders, crafts, games, musical instruments, celebrations and holidays etc. were found in the cartoon. Çetin and Üzer (2018) examined the national cultural elements in the same cartoon. Although the results of the study are consistent with the study above, 23 different cultural elements have been identified. It is seen that the results obtained from these studies are similar to the results of our research. In the cartoon of Niloya, cultural folklore elements of Sedat Veyis Örnek (1995), which are examples of all 25-item folklore study subjects, were identified.

Karakuş (2016) examined 20 episodes from the animated cartoon called Maysa and Bulut, where the life of the nomads was told. In the cartoon, 30 cultural elements were identified under the title of morals, traditions, customs and conventions. As a result, the researcher is of the opinion that the cartoon is an important production in terms of culture transfer. Since the results obtained in our study contain similar results with this research, we can say that Niloya cartoon also has an important role in cultural transfer.

The study of Eşitti (2016) has revealed that the Pepe cartoon conveys rather the local culture and the values and lifestyles of this culture to the audience. The results of this study seem to be consistent with our study. The Niloya cartoon conveys many local cultural elements in a typical Black Sea village and the lifestyle of that region to the audience at a level that children can understand. In this way, it plays an important role in keeping the culture alive by transferring it to the next generations.

In their study, Aslan and Yılar (2019) examined 42 episodes from the cartoon named Rafadan Tayfa. According to the results of the study, many folklore elements have been identified. In addition, it is emphasized that folklore elements can be conveyed to children by means of the cartoons, and our traditions and customs can be taught through cartoons. The results of this study match up with the results of our study highly. There are many folklore elements, traditions, customs, conventions and cultural elements in the cartoon of Niloya. In this regard, it is thought that the Niloya cartoon can be used in transferring our culture and the folklore to the next generations and teaching them.

It has been observed that the interest of researchers has increased in this direction with the increase of domestic cartoon productions involving folklore in recent years. When the studies on cartoons are examined, it is seen that the researchers are working on the existence of folklore elements in cartoons and the transfer of them to the next generations. The production of cartoons that contain the folklore elements in the scenario, making the scientific research on them and the fact that they are multiplying are highly important both scientifically and culturally for the construction of our future. This is important both in transferring our culture to the next generations and keeping the folklore alive.

The Niloya cartoon has a very rich structure in terms of folklore elements of Turkish culture. The subjects of folklore ranging from Folk Literature to Folk Architecture, from Folk Beliefs to Folk Knowledge and from Folk Economy to Nutrition have largely taken place in the cartoon. Traditional Black Sea village life, which has almost been forgotten especially due to the rapid increase of urbanization in recent years and the development of technology, has been attempted to be kept alive thanks to this cartoon. Family, economy, architecture, social life, education, traditions and customs, beliefs, verbal and written elements, etc. in Black Sea village life were attempted to be reflected to the audience in a simple way that children can understand. Considering that the Niloya cartoon has been watched and liked by millions on social networking platforms and television channels, it is better understood how important the role it plays in the transfer of folklore elements that have almost been forgotten to the next generations and in keeping them alive. As a result, the multiplication of cartoons telling about our culture is very important today, when the negative effects of technology and

globalization on children are very fast. This is because, as Oğuz (2009) said, many of our reference sources can be forgotten, and they can be replaced by examples created by mass culture. For example; Nardaniye Hanım will be replaced by Snow White, Köroğlu will be replaced by Robin Hood, Kerem and Aslı will be replaced by Romeo and Juliet, and Boz Atlı Hızır will be replaced by Santa.

In line with these results, the following suggestions were created;

1. Different cartoons can also be similarly analyzed and compared to studies in the field,
2. New alternative cartoon scenarios containing folklore elements can be prepared for children,
3. The Niloya cartoon can be used for teaching the cultural folklore elements,
4. Workshops and in-service training can be designed to make effective use of cartoons in order to be used for the education and training in the transfer of our culture.

Kaynakça

- Aral, A. (2015). Uygulamalı halk bilimi açısından eğitim sürecinde dede korkut. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 15 (2) , 123-138.
- Aslan, O. ve Yılar, Ö. (2019). Halk bilimi unsurlarının gelecek kuşaklara aktarımında çizgi filmlerin rolü: rafadan tayfa örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9 (2), 646-669.
- Bayraktar, Z. (2014). Geleneğin güncellenmesi bağlamında masaldan çizgi filme keloğlan tipi üzerine. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 49(49), 19-51.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 4. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, J. W. & Clark, P. (2007). *Designingn an conducting mixed method research*. USA: SAGE Publications.
- Eşitti, Ş. (2016). Çizgi filmlerde küresel ve yerel kültürün inşası: Caillou ve Pepee örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi*, (32), 125-144.
- Günay, U. (1995). Folklor Nedir? *Ülkü Ocağı Dergisi*, 5(1), 18.
- Gündüzöz, G. (2016). Osmanlı tekke mutfak kültürü ve mecmuâ-ı fevâid. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 20 (2), 175-205.
- Fırat, H. (2019). Çizgi filmlerde çocuk gerçekliği: Niloya örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8 (2) , 1007-1033.
- Hacıbektaşoğlu, E. S. (2014). *Kültürel çalışmalar ve çizgi filmlerin çocuk izleyici üzerindeki etkileri araştırmaları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Miles, B. M. & Huberman, A. M. (1994) *Qualitative data analysis: An Expanded Source book*. Second Edition. London: Sage.
- Oğuz, M. Ö. (2009). Somut olmayan kültürel miras ve kültürel ifade çeşitliliği. *Milli Folklor Dergisi*, 82, 6-12.
- Öktem, F., Sayıl, M. ve Çelenk Özen, S. (2006). *Kodlayıcı eğitim kitapçığı*, Ankara: RTÜK yayını.
- Örnek, S. V. (1995). *Türk halk bilimi*. (1.Baskı). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Selanik Ay, T. ve Korkmaz, Ç. (2017). Sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve kültürel öğeler bağlamında “küçük hezarfen” çizgi filmi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 49-62.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taş Alicenap, Ç. (2015). Kültürel mirasın çizgi film senaryolarında kullanılması, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 37, 10-26.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınları: İstanbul.
- Türk Dil Kurumu. (2016). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Üzer, M, Çetin, Ş. (2018). Küçük hezarfen çizgi filmde yer alan millî kültür unsurlarının incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (3) , 2049-2079.
- Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: caillou ve pepee örneği. *Turkish Studies*, 8(10), 707-719.
- Yılar, Ö. (2017). *Halk bilimi ve eğitim*.(5.Baskı).Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çizgi Filmlerde Halk Bilimi Unsurlarının Kullanımı: Niloya Örneği

Hamdi KARAMAN¹, Ömer YILAR²

Öz

Tarih öncesi dönemlerden itibaren insanlığın maddi ve manevi olarak kültürü, farklı toplumlarla ortak ya da özel bir şekilde, değişmiş, gelişmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Her toplum, millet geçirdiği bu evreleri merak etmiş ve öğrenmek istemiştir. Halk bilimi bir milletin kendisini ve başka milletleri tanıması için kullanabileceği en önemli kaynaktır. Geçmişte kültürün aktarılmasındaki en önemli rolü halk hikâyeleri ve masallar üstleniyordu. Günümüzde ise bu yükü artık çizgi filmler üstlenmektedir. Eğer bir çizgi film sanatçısı kültürel devamlılığı sağlamak istiyorsa, milletimizin geçmişi ve kökleriyle ilişkilendirilmiş çizgi filmler ortaya çıkarmalıdır. Kültürümüzün aktarılmasında önemli rolü olan kaynakların araştırılması büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, çocuklarımıza doğrudan hitap eden bir çizgi film olan Niloya'nın halk bilimi unsurları açısından incelenmesidir. Niloya çizgi filminin halk bilimi unsurları açısından incelendiği bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden Doküman Analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Çalışmanın evrenini TRT Çocuk televizyon kanalında yayınlanan Niloya çizgi filminin bütün bölümleri oluşturmaktadır. Örneklemini ise amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen 40 bölüm oluşturmaktadır. Verilerin analiz edilmesi amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye'nin Karadeniz bölgesinde yaşayan küçük bir kızın ve yakın çevresinin hayatını konu edinen Niloya çizgi filminde bulunduğu yöreye ait Türk kültürünü yansıtan birçok halk bilimi unsurunun varlığı tespit edilmiştir. Niloya çizgi filminin unutulmaya yüz tutmuş halk bilimi unsurlarının gelecek kuşaklara aktarımı ve yaşatılması adına önemli bir rol üstlendiği ve bunların öğretilmesinde kullanılabileceği görülmüştür. Sonuç olarak Niloya çizgi filmi örneğinde olduğu gibi halk bilimi unsurlarının animasyon çizgi filmler aracılığıyla yaşatılabilir, gelecek kuşaklara aktarılabilir ve bu çizgi filmler aracılığıyla öğretilbilir olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Halk Bilimi
Çizgi Filmler
Milli Kültür

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 08.06.2020

Kabul Tarihi: 21.06.2020

E-Yayın Tarihi: 31.08.2020

¹ Öğretmen, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, Türkiye, hamdi.karaman@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6782-4691>

² Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkiye, omeryilar25@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3560-0028>

Giriş

Asırlar boyunca yeryüzünde birçok devlet ve millet var olagelmıştır. Kimi uzun kimi kısa yaşamış, bazıları buldukları coğrafyanın dışına çıkmadan hayat sürmüş bazıları ise dünyanın dört bir tarafına yayılmaya çalışmıştır. Bu devlet ve milletlere bakıldığı zaman her birinin kendine has bir halk kültürüne sahip oldukları görülecektir (Üzer ve Çetin, 2018). Türk Dil Kurumuna (2016) göre kültür, toplumsal ve tarihi olarak gelişim süreci içinde oluşturulan bütün manevi ve maddi değerlerle beraber bunları oluşturmada, gelecek kuşaklara aktarmada kullanılan, bireylerin toplumsal ve doğal olarak çevrelerine hâkimiyetlerini gösteren araçların tamamıdır. Teknolojik gelişmelerle beraber ortaya çıkan küreselleşme beraberinde tek tip kültür şeklinide getirmiştir. Bu tek tip kültür yerel kültürleri tehdit etmeye başlamıştır. Özellikle televizyon ve internet dünyasının başını çekmesiyle beraber, batı medeniyeti temelli kültürel içerikler ulusal halk kültürleri üzerinde yıkıcı etkilere sebep olmuş ve yerel kültürlerin, halk bilimi unsurlarının gelecek kuşaklara aktarımında ciddi endişelerin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Aral, 2015).

Halk bilimi çok geniş bir kavramdır ve alanyazında pek çok farklı tanımı yapılmıştır. Umay Günay (1995) halk bilimini, “Milli kültür denilen pek çok unsurdan oluşan birikimin tarihi gelişim içinde bir milletin çeşitli grupları tarafından farklı ölçülerde yaşanan verilerinin varyantlarına ve bu verileri inceleyen ilme verilen isimdir.” şeklinde tanımlamıştır. Sedat Veyis Örnek’e (1995) göre ise, belli bir ülkenin veya bir yörenin toplumuna ilişkin olarak maddi ve manevi bütün kültürel özelliklerini konusunun içine alan, bütün bunları kendine has bir takım yöntemler ile derleme, çözümleme, sınıflama ve yorumlama yapan bir bilimdir. Halk biliminin amacı; tarihin çok öncesinden çağımıza kadar gelen kültür mirasını araştırıp inceleyerek, onu geliştirmek ve sonuçlar ortaya koyarak sosyal bilimlere veri kaynağı oluşturmaktır (Yılar, 2017).

Halk biliminin işlevi ise teorisyen W. Bassom’a (2003) göre şu şekilde sıralanmıştır (Akt., Yılar, 2017):

- İnsanların güzel vakit geçirmeleri, eğlenmeleri ve eğlendirilmeleri,
- Toplumsal, dini, ahlaki ve hukuki kurumların desteklenmesi,
- İnsanların eğitilmesi ve kültürün nesilden nesile iletilerek eğitilmesi,
- İnsanların kişisel ve toplumsal olarak uğradıkları baskılardan kurtulabilmesini sağlayan bir liman olabilmesi işlevidir.

Tarih öncesi dönemlerden itibaren insanlığın maddi ve manevi olarak kültürü, farklı toplumlarla ortak ya da özel bir şekilde, değişmiş, gelişmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Her toplum, millet geçirdiği bu evreleri merak etmiş ve öğrenmek istemiştir. Halk bilimi bir milletin kendisini ve başka milletleri tanıması için kullanabileceği en önemli kaynaktır.

Halk biliminin içerdiği konuların yeterli, tam ve herkesin üzerinde anlaşabileceği şekilde bir çerçeve çizilmesi her ne kadar zor olsa da, Sedat Veyis Örnek (1995) çok iddialı olmadığını belirterek 25 başlık ve alt maddelerden oluşan bir sıralama yapmıştır. Aşağıda alt maddeleri olmadan yapılan sıralama gösterilmiştir.

- 1) Köy, Kasaba ve Kent Yaşamı (Monografiler)
- 2) Yerleşim-Yerleşim Türleri.
- 3) Barınak-Konut (Halk Mimarisi).
- 4) Aydınlanma, Isınma.
- 5) Taşıtlar Taşıma Teknikleri
- 6) Ekonomi Türleri
- 7) Halk Ekonomisi
- 8) Beslenme-Mutfak-Kiler
- 9) Ölçme, Tartma, Hesaplama Birimleri; (Zaman ve Mesafe Kavramları)
- 10) Halk sanatları ve Zanaatları
- 11) Giyim-Kuşam-Süs
- 12) Halk Bilgisi
- 13) Töreler, Adetler, Gelenekler, Görenekler
- 14) Geçiş Dönemleri
- 15) Bayramlar-Karşılamlar-Uğurlamalar

- 16) Kalıp Hareketler (Tavırlar, Jestler, Mimikler)-Kalıp Sözcükler ve Sesler
- 17) Dernekler, Kuruluşlar; Dayanışma ve Yardımlaşma
- 18) Dinsel-Büyüsel İçerikli İnançlar, İşlemler
- 19) Halk_Edebiyatı
- 20) Halk Tiyatrosu (Geleneksel_Tiyatro)
- 21) Halk Oyunları (Dansları)
- 22) Halk Müziği ve Müzik Araçları
- 23) Çocuk Oyunları ve Oyuncaklar
- 24) Halk Eğlenceleri; Sporlar
- 25) Adlar

Milli kültürümüzün benimsenmesinde, nesilden nesile aktarılmasında çocukların yeri çok önemlidir. Milli kültürümüzün teknolojik gelişmelere ve değişen zamana karşı dimdik ayakta durmasını sağlayabilmek için halk biliminin hayatımızda vücut bulması ve çocuklara bu şekilde rehberlik edebilmemiz çok önemlidir. Bu toplumumuzdaki en hayati görevlerimiz arasında olmalıdır. Bizim çocuklara örnek olurken, onların yaşam tarzlarını etkileyecek olan diğer unsurları da unutmamamız gerekmektedir. Bunların başında televizyon ve internet gelmektedir. Özellikle bu iki kaynaktan da kullanılabilen çizgi filmler bu konuda oldukça etkili olmaktadır. Çizgi filmler, hareket halinde ve canlı olacak şekilde, üç boyutlu nesnelere, resimleri, çizimleri ve kuklaları gösteren bir sinema tekniğidir (Hacıbektaşoğlu, 2014). Türk Dil Kurumu'na (2016) göre ise; durağan nesnelere veya resimleri gösterim sırasında hareket halindeymiş gibi düzenleyebilme ve onu bir filme aktarabilme işidir.

Yapılan araştırmalar incelendiği zaman çizgi filmler çocukların vakit geçirdikleri program türlerinde genelde ilk sırayı almaktadırlar. Çocuklar özellikle günümüzde bir günün 3-4 saatini televizyon karşısında geçirmektedirler. Bu bir yıla vurulduğunda ise 1500 saat yapmaktadır ve okulda geçirilen zamandan fazla olduğu görülmektedir (Öktem, Sayıl ve Çelenk Özen, 2006). Teknoloji çok hızlı bir şekilde geliştiği için bireyler çok erken yaşlarda televizyon, telefon ve bilgisayar gibi araçlarla tanışmaktadırlar. Bunlar içinde ise ilk olarak televizyon ile tanışırlar. Çocukların çok küçük yaşlarda seslere, renklere ve hareketlere olan içgüdüsel duyarlılıkları sayesinde, televizyonun sihirli dünyasıyla tanışırlar (Yağlı, 2013).

Geçmişte kültürün aktarılmasındaki en önemli rolü halk hikâyeleri ve masallar üstleniyordu. Günümüzde ise bu yükü artık çizgi filmler üstlenmektedir. Eğer bir çizgi film sanatçısı kültürel devamlılığı sağlamak istiyorsa, milletimizin geçmişi ve kökleriyle ilişkilendirilmiş çizgi filmler ortaya çıkarmalıdır. Ancak bu şekilde geleneklerimizin, adetlerimizin, milli kültürümüzün yerelden evrensel taşıyabilecek bir manada çizgi filmler meydana getirebilirler (Taş Alicenap, 2015). Bu sebeple çocuklarımızın hayatında bu kadar önemli bir yere sahip olan çizgi filmleri içinde bulundurdıkları halk bilimi unsurları bakımından araştırmak oldukça önemli görülmektedir. Zira bir çizgi film köklerimizden ve geçmişimizden gelen halk bilimi unsurlarını ne kadar barındırıyorsa o kadar bizden ve o kadar faydalı olacağı düşünülmektedir.

Türkiye'de son yıllarda halk bilimini içeren çizgi filmlerin varlığı artış göstermiş ve araştırmacılarında bu yapımları halk bilimi yönüyle araştırmaya başladıkları görülmüştür (Bayraktar, 2014; Taş Alicenap, 2015; Karakuş, 2016; Eşitti, 2016; Selanik Ay ve Korkmaz, 2017; Çetin ve Üzer, 2018; Aslan ve Yılar, 2019). Araştırmacıların seçtikleri çizgi filmler halk bilimi açısından zengin ve izlenme sayısı olarak çocukların daha çok tercih ettiği çizgi filmlerden oluşmaktadır. Niloya çizgi filmde çok izlenen çizgi filmler arasındadır. Çizgi film kendi youtube kanalında 1 milyon izlenme sayısını geçerek en çok izlenen çizgi film olmuş ve çocuklar tarafından ne kadar beğenildiğini göstermiştir (Fırat, 2019). İzlenme sayılarına bakıldığında Niloya çizgi filminin ne kadar büyük bir kitleyi etkileme gücü olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında çocukları olumlu veya olumsuz olarak doğrudan etkileyebilecek olan bir yapının halk bilimini yeterince içermesi kültürümüzün gelecek kuşaklara aktarılabilmesi açısından son derece önem arz etmektedir.

Milli kültürümüzü korumak ve yaşatmak her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Bu bakımdan çocuklarımıza milli kültürümüzün aktarılmasında önemli rolü olan kaynakların araştırılması büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, çocuklarımıza doğrudan hitap eden bir çizgi

film olan Niloya'nın halk bilimi unsurları açısından incelenmesidir. Bu ana amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Niloya çizgi filminde hangi halk bilimi unsurları bulunmaktadır?
2. Niloya çizgi filminde bulunan halk bilimi unsurlarının kullanımı nasıldır?

Yöntem

Niloya çizgi filminin halk bilimi unsurları açısından incelendiği bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Doküman incelemesi yöntemine göre hedeflenen olgu ve olaylarla ilgili olarak bilgi içeren yazılı belgelerin yanı sıra video, fotoğraf, film, resim gibi dijital ve görsel dokümanlarında analiz edilebilmesi sağlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Creswell ve Clark, 2007). Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak Niloya çizgi filminin 40 bölümü araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan sorulara cevap aramak için incelenmiştir.

Araştırma Grubu

Çalışmanın evrenini TRT Çocuk televizyon kanalı ve bazı sosyal paylaşım sitelerinde yer alan Niloya çizgi filminin bütün bölümleri oluşturmaktadır. Örneklemini ise amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen 40 bölüm oluşturmaktadır. Bu yöntemde incelenecek olay ve olgular arasında örnekleme karşılayacak olanlar seçilirler (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Örnekleme için seçilen bölümler ve nereden elde edildikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. İncelen bölümler

Sıra	Bölüm	Kaynak
1	Kemençe	https://www.youtube.com/watch?v=YQyd_O_mqC8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=6
2	Sahur	https://www.youtube.com/watch?v=uhorf42fcB4&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=8
3	Süt	https://www.youtube.com/watch?v=E5kAm6o6p8o&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=14
4	Bakarsan Bağ Bakmazsan Dağ Olur	https://www.youtube.com/watch?v=EL0W1UWI_0k&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=15
5	Mısır Ekmeği	https://www.youtube.com/watch?v=oiqKExDJ5U&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=16
6	Birlikte Oynayalım	https://www.youtube.com/watch?v=NWU5CeGpdVs&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=17
7	İlkbahar	https://www.youtube.com/watch?v=j2tHVqkxWE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=19
8	Hikâye	https://www.youtube.com/watch?v=LUXUSQfR_PM&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=25
9	Karagöz ve Hacivat	https://www.youtube.com/watch?v=RQ5vvDneKH4&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=30
10	Buzağı	https://www.youtube.com/watch?v=gyyOxPTNJ8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=32
11	Damlaya Damlaya Göl Olur	https://www.youtube.com/watch?v=Tot76RGpQ_c&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=34
12	Mendil Kapmaca	https://www.youtube.com/watch?v=R05ju8CxsY&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=40
13	Bülbül Şarkısı	https://www.youtube.com/watch?v=6F4qY6YfmRk&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=45
14	Karadeniz'de Bir Gemi	https://www.youtube.com/watch?v=0wMfmiK5wV0&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=48
15	Fındık Zamanı	https://www.youtube.com/watch?v=bRfsj3IwYX8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=53
16	Karadeniz Orkestrası	https://www.youtube.com/watch?v=TXPkH_bXYdY&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=54
17	23 Nisan	https://www.youtube.com/watch?v=Sv6L1T5_9J0&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=55
18	Oyun	https://www.youtube.com/watch?v=QcfFz3d7vLo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=59

19	Ramazan Bayramı	https://www.youtube.com/watch?v=M4txr1V-iLA&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=72
20	İftar	https://www.youtube.com/watch?v=NaCO7y55ExU&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=75
21	Çuval Yarışı	https://www.youtube.com/watch?v=3X-4okpmXAo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=77
22	Yumurta	https://www.youtube.com/watch?v=HqXmPtQ1BSE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=79
23	Soğan	https://www.youtube.com/watch?v=xCRVrIpbRbo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=82
24	Masal	https://www.youtube.com/watch?v=MAa-AvUerkO&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=84
25	Sarı Yapraklar	https://www.youtube.com/watch?v=-iZJqY0-9UE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=88
26	Misafir Mete	https://www.youtube.com/watch?v=4Xs1sc8usTM&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=91
27	Çoban Mete	https://www.youtube.com/watch?v=922iaPDm2dk&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=93
28	Sıcak Bir Çorba	https://www.youtube.com/watch?v=1jzRkT1LUeo&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=99
29	Yoğurt	https://www.youtube.com/watch?v=3NTbcTasVnY&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=100
30	Karadeniz Hazinesi	https://www.youtube.com/watch?v=QV2spj1LpfU&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=102
31	Çilek Reçeli	https://www.youtube.com/watch?v=B-XwviZREbg&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=107
32	Çoban Köpeği	https://www.youtube.com/watch?v=Zcsp_neGmN4&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=115
33	Ağaç Doktoru	https://www.youtube.com/watch?v=e-Jkwt165U8&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=123
34	Pazartesi	https://www.youtube.com/watch?v=xo2TDnRyhBs&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=117
35	Minişi Gezdiriyorum	https://www.youtube.com/watch?v=4uEc0D1_baU&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=106
36	Tiyatro	https://www.youtube.com/watch?v=JoN1R806O_U&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=95
37	Küsleri Barıştıralım	https://www.youtube.com/watch?v=cp3u_eSsd0o&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=90
38	Rüzgar Gülü	https://www.youtube.com/watch?v=SHhZ4wK49Og&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=73
39	Zambak	https://www.youtube.com/watch?v=nq52UdLo5Pk&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=78
40	Kar	https://www.youtube.com/watch?v=LQFCvbqfTIE&list=PLyhMzyW9Hd-1L0KaLtX_TQo-eFYhykKIV&index=89

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada verilerin toplanmasında TRT çocuk televizyon kanalının videolar bölümünden, Niloya çizgi filminin resmi internet sayfasından ve resmi youtube kanalından yararlanılmıştır. Bölümler amaçsal örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve tek tek incelenmiştir.

Verilerin analiz edilmesi amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi; dokümanların içerdiği mesajı anlam veya dilbilgisi olarak nesnel ve sistematik bir biçimde sınıflandırma, sayısallaştırma, çıkarım yapma yollarıyla gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu yöntem sadece metinler üzerinde kullanılmaz, aynı zamanda resimler, televizyon programları gibi çekim yapımlarının üzerinde de kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç

Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014; Tavşancıl ve Aslan, 2001). İçerik analizin amacı, benzer verileri bazı kavram ve temalar çevresinde yan yana getirerek, bu kategorilerin dokümanda var olma durumunu belirleyip, bunların okuyucunun anlayacağı bir şekilde yorumlayıp betimlemiş bir resim ortaya çıkarmaktır (Özdemir, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada bütün bu durumlar dikkate alınarak içerik analizi türlerinden kategorik analiz yöntemi kullanılmıştır. Kategorik analizin temel amacı elde edilen verileri açıklayabilmek için gerekli olan kavram ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu analizde veriler önceden belirlenmiş kategorilere göre gruplandırılmaktadır. Bu çerçevede Niloya adlı çizgi filmin ulaşılan 40 bölümü araştırma sürecine dâhil edilmiştir. Her bir bölüm araştırma problemleri içerisindeki sorulara cevaplar bulabilmek amacıyla kategorik analize tabi tutulmuştur. Elde edilen verilerin kategorize edilmesinde ise Sedat Veyis Örnek'in (1995) oluşturduğu ve çalışmanın giriş bölümünde de açıklanmış olan 25 maddelik halk bilimi çalışma konuları esas alınmıştır.

Güvenilirliği sağlamak amacıyla veriler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiş ve kodlanmıştır. Görüş birliği ve ayrılığı olan kodlamalar tespit edilmiş ve araştırmanın güvenilirliğine etkisi Miles ve Huberman'ın (1994) formülünden ($\frac{\text{Görüş birliği}}{\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}} \times 100$) faydalanılarak hesaplanmıştır. Yapılan inceleme sonucuna göre uyum yüzdesi % 92 olarak hesaplanmıştır. Bu uyum yüzdesinin 70 ve üzeri olması oluşturulan kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bulgular

Bu kısımda yapılan içerik analizi sonucunda, çizgi filmlerde halk bilimi unsurlarının kullanımı: Niloya örneği adlı çalışmamıza ait bulgular başlıklar halinde açıklanmıştır.

Niloya Çizgi Filminin Başlıca Karakterleri

Bu kısımda Niloya çizgi filmine ait başlıca karakterler tablo ve görsel olarak tanıtılmıştır. Karakterler çizgi filmin resmi internet sayfasından (<http://www.niloya.com/>) alınmıştır. Karakterler hakkındaki bilgilerde internet sayfasındaki verilerden oluşmuştur. Niloya çizgi filmi TRT televizyon kanalında yayınlanan, okul öncesi dönemindeki çocuklara hitap eden yerli yapım tematik bir çizgi filmidir. Niloya çizgi filmine ait başlıca karakterlerin fiziksel ve duygusal özellikleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Niloya çizgi filmindeki başlıca karakterler

Karakter	Özellik
Niloya	2009 yılında doğmuştur. Koca gözlü, fındık burunlu, şirin bir görünümü vardır. En yakın arkadaşları Tospik, Mete ve abisi Murat'tır. Nehirde yüzmeyi, keşfetmeyi, öğrenmeyi ve macerayı sevmektedir. Beklemeyi, yanlış anlamayı ve mutsuz olmayı sevmez. Niloya ismini mutluluktan almaktadır. Annesi kızının isminin Nil olmasını babası ise oya olmasını istemiştir. Dedesi her ikisinde istediği olsun der ve adını Niloya koyar.
Tospik	Kendi halinde bir kaplumbağa olan Tospik Niloya'nın en yakın arkadaşlarından biridir. Nehirde yüzmeyi, saklambaç oynamayı ve uyumayı çok seven Tospik, Niloya'nın onu boyamasından ise hiç hoşlanmamaktadır. Kendisini çok seven Niloya gibi bir dostu sahip olduğu için kendisini çok şanslı hissetmektedir.
Murat	2007 yılında doğmuştur. Meraklı bakışlı, koyu saçlı ve Niloya'dan biraz daha uzun bir görünüme sahiptir. Top oynamayı, koşturmayı ve fındık toplamayı çok seven Murat, mızıkçılığı ve topunun ağaca çıkmasını ise sevmemektedir. Niloya'yı çok seven Murat, onun bir şeyleri yanlış anlamasıyla çok eğleniyor.
Mete	Koca gözlü sevimli bir görünüme sahip olan Mete Niloya ile aynı yaşadadır. Oyuncaklarını dağıtmayı ve kemeçe dinlemeyi çok seven Mete, eşyalarını kaybetmeyi ve aradığını bulamamayı ise hiç sevmez.
Dede	Niloya'nın dedesi 1950 doğumludur. Beyaz sakallı, biraz yaşlı ve ton ton bir görünüme sahiptir. Ailesini, yaylaya gitmeyi ve balık tutmayı çok seven dedemiz çocukların üzülmesinde hiç dayanamaz. Niloya'nın dedesi ayrıca diğer bütün karakterler için bir akıl hocasıdır.
Babaanne	Yaşlı ve şirin bir görünüme sahip olan babaanne 1952 doğumludur. Geliniyle yemek yapmayı, ailesini, torunlarını, fındık toplamayı çok seven babaanne, sevdiklerinin üzülmesine ise hiç dayanamaz.
Anne	1976 doğumlu olan anne uzun boylu, dinç ve güzel bir hanımdır. Ekinleri, yaylayı, çocukları ile vakit geçirmeyi ve temizliği çok seven anne, pasaklılığı ve gürültüyü ise hiç sevmez.
Baba	1974 doğumlu olan baba oldukça güler yüzlü bir insandır. Tarlayı, denizi ve balıkları çok seven baba, tembelliği ve doğaya saygısızlık yapılmasını ise hiç sevmez. Mutlu bir yuvaya sahip olan baba, kızının ve oğlunun düşlediği güçlü ve iyi bir baba olmak için elinden geleni yapmaktadır.

Görsel 1. Niloya çizgi filmi başlıca karakterler

Köy Kasaba ve Kent Yaşamı

Niloya çizgi filminde daha çok köy hayatı anlatılmaktadır. Tipik bir Karadeniz Bölgesi köyünde geçen normal bir hayat resmedilmektedir. Ekonomisi, aile ve sosyal hayatı, doğası vb. tüm yönleri ile bu ortaya konmaktadır. Geleneksel bir Karadeniz köyü olan Niloya'nın köyü; yeşillikler içinde doğa ile birleşmiş bir şekilde, evlerin tabiatın bir parçasıymış gibi inşa edildiği, yaşayan insanların doğanın onlara verdikleri ile şükrederek mutlu birer hayat sürdürdükleri bir yerleşim yeridir.

Yerleşim ve Yerleşim Türleri

Yerleşim, evlerin birbirine çok yakın olmadığı, doğanın yerleşimine göre şekillenmiş evlerden oluşan tipik bir geleneksel Karadeniz köyü formatındadır. Evlerin önünde hayvancılık ve tarımla alakalı barınaklar ve bahçeler bulunmaktadır. Bahçelerin etrafı ise çitlerle çevrelenmiştir. İçinden derelerin aktığı, köyün çok yakınlarında ormanların ve dağların bulunduğu bu köy içinde yaşayan insanların ve diğer bütün canlıların mutlu bir şekilde hayatlarını sürdürdükleri yaşam alanlarıdır.

Barınak-Konut (Halk Mimarisi)

Konutlar normal bir köyde olduğu gibi müstakil olarak tasarlanmıştır. Konut yapıları ise Karadeniz yöresine özgü şekilde yapılandırılmış, önünde kendi bahçesi, samanlığı, ahır vb. yapılarla donatılmıştır. Evler birbirinden farklı renklerle boyanmış, doğanın renginede genelde uyum sağlamayı başarmıştır. Evlerin yapı malzemesi olarak ağaçların ve taşların kullanıldığı görülmektedir. Evlerin içinde yine yöresel unsurlar kullanılmıştır. Evlerin duvarlarında aile büyüklerinin ve aile üyelerinin bulunduğu resim tabloları, yöresel çalgılar (kemençe) mevcutken, evin içlerinde yöreye özgü masa örtüleri, halılar, perdeler, gaz lambaları, kitaplık gibi eşyaların olduğu görülmektedir. Yine evlerin duvarlarında bahçede yetiştirilen ürünlerin kurutulmuş olarak asılı halde durduğunu görmek mümkünken, onların hemen yanında yöresel elekte bulunmaktadır. Evlerin pencerelerinin manzarası genelde gökyüzü ve ağaçlıklara yemyeşil çayırırlarla resmedilmiştir. Evin yanından geçen nehirde ise Karadeniz Bölgesinde geleneksel olarak yapılan kemerli tarihi bir köprü mevcuttur.

Aydınlanma ve Isınma

Evlerin çatılarında bacalar ve tüten dumanlar resmedilmiştir. Buradan o yörenin insanların soba ile ısındığı anlaşılmaktadır. Ancak bacaların mutfaktan çıktığı görülmemektedir zira mutfakta yapılan yemeklerin tüplü ocakta pişirildiği incelenen bölümlerden bilinmektedir. Sobalar mutfakta değil evin başka bir bölümünde konumlandırılmışlardır.

Aydınlanmada ise sokaklarda elektrik direklerindeki ampuller, evlerde ise daha küçük boylu ampuller ve elektrik kesintisine karşı geleneksel gaz lambaları bulunmaktadır.

Ekonomi Türleri ve Halk Ekonomisi

Bölümlerde yöresel halkın ekonomisine oldukça vurgu yapılmaktadır. Özellikle bölgeye uyumlu bir şekilde tarım ve hayvancılıktan bahsedilmektedir. Karadeniz balıkçılığına, fındık bahçelerine, mısır tarlalarına, inekler ve keçilere kadar yöresel ekonomi bölümlerin konuları ile hep iç içedir. Niloya'nın babası ve dedesi balıkçıdır ama aynı zamanda ahırdaki hayvanlar ve arazideki fındık ve sebze gibi tarım ürünleri ile de ilgilenmektedirler. Ayrıca Niloya'nın annesi ve ninesi de ev ekonomisine tarla ve hayvanların bakımındaki yardımları ile destek olmaktadır. Niloya'nın ailesin geleneksel bir köy hayatında olduğu gibi inekleri, keçileri ve tavukları bulunmaktadır. Onlardan süt ve yumurta temin etmektedirler. Örneğin "süt" adlı bölümde Niloya'nın hasta olan abisi için ninesinin inekten geleneksel olarak süt sağması anlatılmaktadır ve yine başka bir bölümde Niloya ve abisi Murat'ta dâhil bütün ailenin fındık bahçesine gidip fındık topladığı görülmektedir. Niloya'nın evindeki herkes, evin ekonomisi için üzerine düşen bütün görevleri yapmaktadırlar.

Bölümlerde buğday unundan ziyade mısır unundan bahsedilmektedir. Yöresel olarak mısır buğdaya göre daha fazla üretilmektedir ve dolayısıyla mısır unu daha fazladır. Hatta "mısır ekmeği" adlı bölümde mısır ununun nasıl yapıldığı Niloya'nın en yakın arkadaşı Mete'nin babasının değirmeninde gösterilmiştir. "Rüzgârgülü" adlı bölümde ise bir yel değirmeninin buğdaylardan un yaptığı

anlatılmıştır. Görüldüğü gibi bölümlerde halkın genelde geleneksel olarak o yörenin ekonomik hayatını nasıl ortaya koyduğu açık bir şekilde anlatılmıştır.

Beslenme

Çizgi filmin genelinde olduğu gibi beslenmede de yöreye özgü besinler ağır basmaktadır. Beslenmede fındık, mısır, mısır ekmeği, balık, süt, yoğurt ve yumurta gibi yörenin geleneksel ve doğal ürünlerinden oldukça bahsedilmektedir. Beslenmede kullanılan ürünler market ve bakkallarda satılan yapay malzemelerden değil genelde içinde bulunan doğada halkın geleneksel yöntemlerle kendi ürettikleri ürünlerdir. Yemekler genelde mutfaktaki masada yenilmektedir. Yemeklerin yanında masada genelde çay bardakları da dolu halde bulunmaktadır. Ekmek olarak genelde mısır ekmeği tüketilmektedir. Yumurta çoğu kahvaltıda haşlanmış ya da tavada yapılmış olarak bulunmaktadır. Bu yumurtalar evin kendi tavuklarının yumurtalarıdır. Normal öğünlerde yapılan yemekler evin bahçesinden toplanan fasulye, domates gibi sebzelerden yapılan yöresel yemekler olmaktadır. Hamur işi yiyeceklerde bazı bölümlerde kullanılmıştır. Örneğin “Neşeli Kurabiyeler” bölümünde Niloya’nın annesi kurabiye yapmış ve evin etrafında oynayan bütün çocuklara dağıtmıştır.

Evin mutfağında normal mutfak eşyaları ve bir yemek masası bulunmaktadır. Sebzeler ve meyveler ayrı bir kilerde değil mutfağın dolaplarında saklanmadır. Mutfağın duvarlarında kurutulmuş sebzeler, elek ve Karadeniz bölgesinin geleneksel çalgısı olan kemençe bulunmaktadır.

Ölçme Tartma ve Hesaplama Birimleri

Niloya çizgi filminde zaman birimleri bir ders programı gibi “pazartesi” adlı bölümde anlatılmıştır. Ayrıca zamanı evlerinde bulunan saatlere bakarak öğrenmektedirler. Ramazanda ise top patlayınca akşam olduğunu, sabah ezanı okununcada sabah olduğunu “sahur” adlı bölümden görmekteyiz.

Halk Sanatları ve Zanaatları

Bölümlerde görüldüğü üzere geleneksel olarak yapılmış olan işlemeli örtüler evlerin içinde masa, viskoz gibi yerlerin üzerlerinde bulunmaktadır. Evde porselenden ve kilden yapılmış mutfak ve süs eşyaları da görülmektedir. Ayrıca özellikle kadın karakterlerin giysilerinde el işçiliği ön plana çıkmaktadır. Başlarına taktıkları tokalarda ve yazmalarda bu daha fazla görülmektedir. Niloya’nın baba ve dedesi ise köyde veya kendi evlerinde çıkan herhangi bir sorunda bir inşaat ustası gibi bütün sorunların üstesinden gelmektedirler.

Giyim-Kuşam-Süs

Çizgi filmde kıyafetler genelde Karadeniz yöresinin geleneksel kıyafetleridir. Gündelik kıyafetlerde özellikle Niloya’nın dedesi ve ninesinde bu geleneksel kıyafetler oldukça kendini belli etmektedir. Tablo 3’te Niloya çizgi filminin karakterlerinin giyim kuşam durumu belirtilmiştir.

Tablo 3. Karakterlerin giyim ve kuşamları

Karakter	Giyim-Kuşam
Niloya	Kahverengi saçları ikiye ayrılmış, kurdele ile bağlanmış şekilde; elbisesi askılı, üstünde sarı bir tişört, çiçek desenli, genelde tek ve canlı bir renk; ayakkabısı bağciksiz kırmızı renkli.
Murat	Kahverengi saçları yana taranmış şekilde, üstünde açık mavi gömlek üzerinde kahverengi süveter, altında ise yine açık mavi pantolon ve açık renk ayakkabı.
Mete	Sarı saçları düz taranmamış bir şekilde, üzerinde açık mavi bir tişört, altında ise kahverengi bir şort ve bağcıklı mavi renkli bir ayakkabı.
Anne	Geriye taranmış kahverengi ve çok uzun olmayan saçları, saçında çiçekli tokası, üstünde pembe bir gömlek ve onun üzerinde mavi bir yelek, altında mor bir etek ve onun üzerinde sarı renkli desenli bir iş önlüğü, açık renkli bir bağciksiz bir ayakkabı.
Baba	Siyah saçları ortaya yakın yana taranmış bir şekilde ve bıyıklı, üzerinde yakalı kırmızı bir tişört, altında açık mavi renkli bir pantolon ve tişörtün üzerinde kemerli bir şekilde, bağciksiz mavi bir ayakkabı.
Dede	Başında genelde o yörede hacıların taktığı bere, yüzü beyaz ve sakallı, üstünde açık mavi gömlek ve onun üzerinde mor renkli düğmeli bir yelek, altında açık mavi bir pantolon, açık kahverengi ayakkabılar.

Nine	Başında açık mor işlemeli bir yazma, beyaz yüzünde küçük bir gözlük, üstünde açık renkli bir buluz ve onun üzerinde pembe renkli düğmeli bir yelek, altında kare desenli mavi bir etek ve açık kahverengi bağciksiz bir ayakkabı.
------	---

Tablo 3'te görüldüğü üzere özellikle aile büyüklerinde daha çok geleneksel kıyafetlerin kullanılmış olduğu görülmektedir. Renkler genelde birbirine benzer şekilde resmedilmiştir. Karakterlerin kıyafetleri genelde bu şekilde olsa da mevsime, yapılan işe ve hava durumuna göre bazen farklı kıyafetler giyildiği de görülmektedir.

Görsel 2. Çizgi filmdeki başlıca karakterlerin giyim ve kuşamları

Çizgi filmde normal günlük kıyafetler yanında bazı bölümlerde geleneksel kıyafetlerinde ara giyildiği görülmektedir. Bölümün konusuna göre Karadeniz bölgesinin geleneksel kıyafetlerinde bolca kullanılmaktadır. Tablo 4'te bu kıyafetlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4. Çizgi filmde giyilen geleneksel ve yöresel kıyafetler

Sıra	Kıyafet
1	Horon Kıyafetleri
2	Bayram Kıyafetleri
3	Çoban Kıyafetleri
4	Dağcı Kıyafetleri
5	Tiyatro Kıyafetleri
6	Sporcu Kıyafetleri
7	Denizci Kıyafeti
8	Postacı Kıyafetleri

Geleneksel kıyafetlere baktığımızda daha çok kendi kültürümüze ait olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Niloya'nın aşağıdaki görsellerde görüldüğü gibi giydiği horon ve gemi kaptanı kıyafetleri vb. bunlara örnektir. Karadeniz yöresinin geleneksel kıyafetlerinin yanı sıra yerleşim yerinin köy olmasından kaynaklanan kıyafetlerinde kullanıldığı görülmektedir.

Görsel 3. Niloya çizgi filmde kullanılan yerel geleneksel kıyafetlere örnekler

Halk Bilgisi

Niloya çizgi filmde halk bilgisi genelde halk hekimliği, halk botaniği, halk meteorolojisi gibi alanlarda görülmektedir. Örneğin “Sıcak Bir Çorba” bölümünde Niloya’nın hasta olan annesi için babasının yapmaya çalıştığı çorbanın hastalığa iyi geleceği konusu işlenmiştir. Aynı şekilde “Süt” bölümünde ise Niloya’nın hasta olan abisi için ballı sütün gerektiği belirtilmiştir.

Niloya çizgi filmi Karadeniz’de bir köy hayatını işlediği için insanlar, hayvanlar ve bitkilerle iç içedir. Bu sebeple birçok bölümde halk bahçelerdeki sebze ve meyveler, ormanlardaki ağaçlar ve çiçekler gibi bitkilerin her türlü özellikleri işlenmiştir. Bitkilerin yeşermesi, olgunlaşması, sararması, yaprak dökmesi gibi durumlar bazı bölümlerin konusunu oluşturmuştur. Bu bölümlerde özellikle Niloya’nın yaşadığı yörenin kendine has olan bitkileri seçilmiştir.

Niloya çizgi filmde mevsimlerin bitkiler ve yaşam tarzı üzerindeki etkisini gösteren birçok örnekte mevcuttur. Hatta bazı bölüm isimleri bile bizzat böyledir (İlkbahar, Sarı yapraklar, Kar). Bu bölümlerde özellikle halkın meteoroloji ile ilgili bildiği halk bilgisi ortaya konulmaktadır.

Törelere, Adetlere, Geleneklere, Göreneklere

Niloya çizgi filmi törelere, adetlere, geleneklere ve göreneklere bakımından oldukça zengin bir çizgi filmidir. Çizgi filmin genelinde törelere, adetlere, gelenek ve göreneklere serpiştirilmiş bir vaziyette bulunmaktadır. Tablo 5’te çizgi filmde saptanan törelere, adetlere, gelenek ve göreneklere örnekler gösterilmiştir.

Tablo 5. Çizgi filmde geçen töreler, adetler, gelenekler, görenekler

Sıra	Töreler, Adetler, Gelenekler ve Görenekler
1	Evin duvarlarına kurutulmuş sebzeler asmak
2	Köyde ortaya çıkan durumlarda imece usulü yardımlaşmak
3	Bayramlarda el öpmek
4	Bayramlarda hediyeleşmek
5	Bayramlarda ziyaretler yapmak
6	Büyükleri sevmek ve onlara saygılı olmak
7	Sahurda davul çalarak halkı uyandırmak
8	İftar için sofrada top patlamasını beklemek
9	Bayram sabahı yeni elbiseler giymek
10	Misafirlığe gitmek, giderken hediyeler götürmek
11	Gelen misafire ikramlarda bulunmak
12	Bitkilerden oyuncaklar yapmak
13	Küsleri barıştırmak
14	Ramazanda sahura kalkıp ezanı beklemek
15	Kardan adam yapmak, kartopu oynamak
16	Köyde çuval yarışı şenliği düzenlemek
17	Kardeşine sahip çıkmak
18	Büyüklerden hikâye ve masallar dinlemek
19	Verilen hediyeler karşılık hediye vermek
20	Başkasının eşyasını alırken izin almak
21	Bütün işlerde aile üyelerinin yardımlaşması
22	İhtiyacı olanlara yardım etmek
23	Yöresel çalgıları çalmak
24	Hastalar için doğal çözümler bulmak

Tablo 5'ten görüleceği üzere çizgi filmde töreler, adetler, gelenekler ve görenekler yoğun bir şekilde görülmektedir. Bunlar çizgi filmin geneline yayılmış, bütün bölümlerde konuların içine yerleştirilmiştir. Bunların genelde çizgi filmin büyük karakterleri tarafından çocuklara anlatıldığı veya bu karakterlerin direkt olarak hayatın içinde örnek oldukları görülmektedir. Büyüklerinin anlattıkları ya da onlardan örnek aldıkları inançları/davranışları çocukların kendi aralarında da yaşattıkları görülmektedir.

Geçiş Dönemleri

Çizgi filmde geçiş dönemleri üzerine yoğunlaşma olmamıştır ancak bir bölümde Niloya'nın ailesinin inekleri olan "Benekli"nin doğumu konu edinmiştir. Bu doğum sahnesi ile beraber doğum yaşam gibi kavramlar çocuklara anlatılmakta ve seyirciye aksettirilmektedir.

Bayramlar, Karşılamlar, Uğurlamalar

Çizgi filmde bayramlar tam anlamıyla Karadeniz ve Türk kültürü ile yoğurularak anlatılmaya çalışılmıştır. Örneğin çocuk karakterlerin bayram öncesi alınan yeni kıyafetleri heyecanla bayram sabahı giymeleri, büyüklerin ellerini öpmeleri ve onlardan hediyeler almaları gibi durumlar işlenmiştir. Ayrıca köydeki çocukların bütün evleri gezerek bayram kutlaması yapması ve şeker toplamasıda hem çizgi filmin geçtiği yörenin hem de Türk kültürünün ayrılmaz parçalarıdır. Karşılamlar heyecanlı ve sevinçli, uğurlamalar ise genelde hüznü bir şekilde verilmiştir.

Kalıp Hareketler, Kalıp Sözler, Sesler

Çizgi filmde herkes genelde güler yüzlüdür. Bu güler yüzlülüğü en çok Niloya'da görmekteyiz. Niloya ve arkadaşları genelde heyecanlı, meraklı, paylaşımcı, sevimli olarak görülmektedirler. Çizgi filmdeki büyük karakterler ise küçüklere karşı daima sabırlı ve sevgi doludurlar. Çoğu zaman güler yüzlüdürler ve bazen gözleri dolsa bile genelde sevinç gözyaşları olmaktadır.

Kalıplaşmış günlük yaşantılar; hayvanların bakımı, tarımsal faaliyetler, balığa çıkmak, çocuk oyunları vb. gibi geleneksel Karadeniz köy yaşamı ile ilgilidir. Örneğin balığa giderken yağmurluk

giymek, bisiklete binerken kask ve dirseklik takmak gibi yapılan işe göre kalıplaşmış hareketler bulunmaktadır.

Dinsel İnanışlar, İnançlar

Niloya'nın köyünde bütün köy için bir cami ve bir imam bulunmaktadır. Özellikle ramazan ayının ve bayramların anlatıldığı bölümlerde bu motifler çokça kullanılmışlardır. Bu motiflere ek olarak oruç tutmak, sahura kalkmak, iftar yapmak, sahura kalkmak için davul çalmak vb. gibi İslami motifler çizgi filmde çokça kullanılmıştır. Ayrıca yağın yağmurların ve yemeklerimizi paylaşmanın bereket getireceği gibi inançlarda mevcuttur.

Halk Edebiyatı

Çizgi filmin birçok bölümünde Halk Edebiyatı unsurları kullanılmıştır. Özellikle “damlaya damlaya göl olur” ve “Masal” gibi bazı bölümlerde ise direkt olarak bölüm isimleri Halk Edebiyatını konu edinmiştir. Halk edebiyatı ürünleri bazen senaryonun akışı içinde örtük bir şekilde verilmekte iken bazende direkt olarak senaryonun konusunu oluşturmuştur. Örneğin “bakarsan bağ bakmazsan dağ olur” adlı bölümde Niloya'nın atasözünü duyup yanlış anlamasını ve doğrusunu öğrenirken yaşadıklarını konu edinmiştir. Tablo 6'da çizgi filmde kullanılan Halk Edebiyatı ürünlerine örnekler verilmiştir.

Tablo 6. Çizgi filmde geçen halk edebiyatı ürünlerine örnekler

Atasözü	“davulun sesi uzaktan hoş gelir” “bakarsan bağ bakmazsan dağ olur” “damlaya damlaya göl olur” “iyi olacak hastanın doktor ayağına gelir”
Deyimler	“ayıp bayılmak” “numara yapmak” “güle güle kullanmak” “gönül almak” “ilham almak” “canı sıkılmak” “aklına gelmek” “turp gibi olmak”
Hikâye	“nehir kenarında yaşayan küçük kızın hikâyesi” “Karadeniz gemisi”
Masal	“ağaçların içinde yaşayan küçük insanlar”
Mani	“ramazan davulcusunun söylediği maniler”
Efsane	“rüzgârgülü oyuncağının annesi olduğuna ilişkin efsane”
Halk şiiri	“Murat'ın kendi yazdığı 23 Nisan şiiri”

Halk Tiyatrosu

Çizgi filmde halk tiyatrosu ile ilgili olarak gölge oyunu, tiyatro ve seyirlik gösteriler kullanılmıştır. “Tiyatro” ve “Karagöz ve Hacivat” bölümleri hem isim hem de konu olarak halk tiyatrosunu ele almışlardır. Tiyatro adlı bölümde Niloya ve arkadaşı Mete kültürümüzün bir halk kahramanı olan Keloğlan ve onun annesini canlandırmışlar ve köylülerde onları izlemişlerdir. Karagöz ve Hacivat bölümünde ise Niloya ve arkadaşı Mete köy çeşmesinin akmama sorununa ilişkin çözümlerini büyüklerin dinlemesini sağlamak için gölge oyununu kullanmışlar ve başarılı olmuşlardır. Niloya ve arkadaşlarının diğer bazı bölümlerde de köylü karşısında performanslar sergiledikleri görülmüştür. Görsel 5'te köy halkının Niloya ve arkadaşı Mete'nin gösterisini izlediğini gösteren bir örnek verilmiştir.

Görsel 4. Niloya ve arkadaşlarının yaptığı tiyatro gösterisi

Halk Oyunları

Halk oyunları olarak daha çok “horon” üzerine yoğunlaşmıştır. Özellikle geleneksel çalgı olan kemençe ile beraber Niloya ve arkadaşlarının geleneksel kıyafetler giyerek horon oynadıkları görülmektedir. Geleneksel oyunların oynandığı bölümlerde yine geleneksel çalgılar olan tulum ve kemençe kullanılmaktadır.

Halk Müziği ve Müzik Araçları

Niloya çizgi filmde halk müziği ve müzik araçları genelde o yörenin geleneksel ürünleri olmaktadır. Çalgılar yoksa genelde radyolar kullanılmakta ve o yörenin geleneksel müzikleri dinlenmektedir. Karadeniz yöresinin müzik aletleri olan tulum ve kemençe bölümlerde en çok işlenen kültürel unsurlardır. Hatta bir bölümün ismi “kemençe” dir. Kemençe adlı bölümde mutfakta her zaman asılı duran kemençeyi gören Niloya onu alır ve çalmaya başlar. Çalmayı beceremediği için çıkan sestten herkes rahatsız olur. Ancak Niloya’nın dedesi kemençeyi alarak nasıl çalması gerektiğini gösterir. “Karadeniz Orkestrası” adlı bölümde de Niloya’nın annesinin dinlediği radyo bozulunca, Niloya ve arkadaşları annesi için kemençe, tulum ve davulla bir orkestra oluştururlar.

Çocuk Oyunları, Oyuncakları

Niloya çizgi filmde çocuklara yönelik olarak geleneksel oyunlardan çokça görmekteyiz. Bu oyunlara arasında hem “paten” gibi modern zaman oyunları hem de “çuval yarışı” gibi eski geleneksel oyunlar bulunmaktadır. Tablo 7’de çizgi filmde geçen oyunlara örnekler verilmiştir.

Tablo 7: Çizgi filmde geçen çocuk oyunları

Sıra	Oyun
1	İstop
2	Çuval yarışı
3	Bisiklet sürmek
4	Misafircilik
5	Misket
6	Futbol
7	Sek sek
8	Kartopu
9	Uçurtma uçurmak
10	Mendil kapmaca
11	Yakar top
12	Körebe
13	Kızakla kaymak

Tablo 7’de görüldüğü üzere çocuk oyunları çizgi filmde yoğun bir şekilde işlenmiştir ve bu oyunlar yoğunlukla hem o yöreye özgü geleneksel hem de eski oyunlardır. Oyunlarda genellikle eğlence, yardımlaşma ve ders alma konuları işlenmektedir.

Çocuk oyuncakları olarak futbol topu, oyuncak arabalar, uçurtmalar, rüzgar gülleri vb. gibi oyuncaklar kullanılmıştır. Ayrıca Niloya’nın köyünde yetişen doğanın herhangi bir ürününde çocuk oyunları için kullanılma potansiyeline sahiptir.

Halk Eğlenceleri

Çizgi filmde halk eğlenceleri daha çok çocuklar ve onların seyirlik gösterileri üzerinden anlatılmıştır. Çoğu zaman Niloya ve Mete’nin iki kişilik gösterileri (gölge oyunu, tiyatro) veya daha fazla çocuğun yaptığı yarışmalar (çuval yarışı-çocuk şenlikleri) köylü tarafından hep beraber izlenilmektedir.

Adlar

Niloya ve arkadaşlarının isimleri genelde mevcuttur ancak aile üyelerinin ismi çizgi filmde belirtilmemektedir. Anne, baba, dede ve nine gibi isimlendirmeler yapılmıştır. Niloya’nın arkadaşlarının anne ve babalarının isimleride bölümlerde geçmektedir. Ayrıca Niloya’nın ailesinin sahip olduğu hayvanlarında isimleri vardır (miniş, benekli). Niloya’nın köyüne ait olan okul bazı bölümlerde görülmekte (örneğin Paten bölümünde), okulun tabelasında “Şirintepe ilkokulu” yazmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Türkiye’nin Karadeniz bölgesinde yaşayan küçük bir kızın ve yakın çevresinin hayatını konu edinen Niloya çizgi filminde bulunduğu yöreye ait Türk kültürünü yansıtan birçok halk bilimi unsuru tespit edilmiştir. Halk bilimi unsurları tespit edilirken kullanılan Sedat Veyis Örnek’in (1995) 25 maddelik halk bilimi çalışma konuları, büyük çoğunlukla çizgi filmde bulunmaktadır. Bir millete ait kültür değerlerinin yaşatılması ve kuşaktan kuşağa aktarılması için kodlarının yinelenmesi ve yeniden üretilmesi gerekmektedir. Teknolojinin son zamanlarda gelişmesiyle beraber büyük kitleleri sinema salonlarına çeken animasyonlar, kültürel mirasın gelecek nesillere iletilmesinde önemli bir rol üstlenmişlerdir (Taş Alicenap, 2015). Bu bağlamda halk bilimi unsurları açısından çok zengin bir yapıya sahip olan Niloya çizgi filminin kültürümüzün gelecek nesillere iletilmesinde önemli bir role sahip olduğu söylenebilir.

Kültürümüzde “Halil İbrahim Sofrası” olarak adlandırılan eve gelen konukları ağırlama kültürü vardır. Bu kültür sayesinde konuklar ve ihtiyaç sahipleri için hazırlanan yemeklerin sofraya bereketini artıracığı düşünülmektedir (Gündüzöz, 2016). Aslan ve Yılar’ın (2019) yaptığı çalışmada bu inanışın Rafadan Tayfa çizgi filminde bu kültüre ait geleneklerin yaşatıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmayla paralel olarak Niloya çizgi filminde özellikle Niloya’nın annesinin birçok bölümde yaptığı lezzetli yemek ve yöresel hamur işi ürünleri evin önünde oynayan bütün çocuklara dağıttığı görülmektedir.

Bayraktar (2014), keloğlan masalları adlı çizgi filmi araştırmış ve sözel kültür ürünlerinin, dijital ortamlara taşınmasıyla beraber kültürümüzün farklı ortamlarda yeniden icra edilmesi ve geleneğimizin güncellenmesi noktasında çizgi filmi başarılı bulmuştur. Niloya çizgi filminde de sözlü kültür unsurları oldukça yer bulmaktadır. Özellikle şiir, hikâye, masal, atasözü, deyim vb. gibi halk edebiyatı ürünleri çizgi filmin birçok bölümünde işlenmiştir. Bu sayede sözlü kültür ürünlerimiz farklı ortamlarda yeniden icra edilme ve gelenekten geleceğe yolculuk etme şansı bulmuşlardır.

Selanik Ay ve Korkmaz (2017) Küçük Hezarfen adlı çizgi filmdeki kültür öğelerini araştırmışlardır. Çizgi filmde sözlü kültür öğeleri, sosyal ortamlar, doğal ve tarihi yerler, gelenekler, kıyafetler, yemekler, mimari yapı, Türk büyükleri, el sanatları, oyunlar, müzik aletleri, kutlamalar ve bayramlar vb. şeklinde kültür unsurlarına rastlanılmıştır. Çetin ve Üzer (2018) ise aynı çizgi filmde bulunan milli kültür unsurlarını incelemişlerdir. Çalışmanın sonuçları yukarıdaki çalışmayla uyumlu olmakla beraber 23 farklı kültür unsuru tespit edilmiştir. Bu çalışmalardan elde edilen sonuçların araştırmamızın sonuçları ile benzer olduğu görülmektedir. Niloya çizgi filminde de Sedat Veyis Örnek’in (1995) 25 maddelik halk bilimi çalışma konularının tüm maddelerine örnek kültürel halk bilimi unsurları tespit edilmiştir.

Karakuş (2016) yörüklerin hayatının anlatıldığı Maysa ve Bulut adlı animasyon çizgi filminden 20 bölüm incelemiştir. Çizgi filmde örf, adet, gelenek ve görenekler başlığı altında 30 kültürel unsur tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırmacıya göre çizgi filmin kültür aktarımı yönünden önemli bir yapım olduğu düşünülmektedir. Çalışmamızda elde edilen sonuçlarda bu araştırma ile benzer sonuçlar içerdiğinden, Niloya çizgi filminde kültür aktarımında önemli bir rolü olduğunu söyleyebiliriz.

Eşitti (2016) çalışmasında Pepee çizgi filminin daha çok yöresel kültürü ve bu kültüre ait değerleri, hayat tarzını seyredenlere aktardığını ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarının çalışmamızla uyumlu olduğu görülmektedir. Niloya çizgi filmi, Karadeniz'in tipik bir köyündeki birçok yöresel kültürel unsuru ve o yöreye ait hayat tarzını çocukların anlayacağı seviyede seyirciye aktarmaktadır. Bu sayede kültürün gelecek nesillere aktararak yaşatılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Aslan ve Yılar (2019) çalışmalarında, rafadan tayfa adlı çizgi filminden 42 bölüm incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre birçok halk bilimi unsuru tespit edilmiştir. Ayrıca halk bilimi unsurlarının çocuklara çizgi filmlerle beraber aktarılacağı, gelenek ve göreneklerimiz çizgi filmler yoluyla öğretilbileceği vurgulanmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarıyla çalışmamızın sonuçları oldukça örtüşmektedir. Niloya çizgi filminde birçok halk bilimi unsuru, gelenekler, adetler, görenekler, kültürel unsurlar mevcuttur. Bu bakımdan Niloya çizgi filminin kültürümüzün, halk biliminin gelecek kuşaklara aktarılmasında ve bunların öğretilmesinde kullanılabileceği düşünülmektedir.

Son yıllarda halk bilimi içeren yerli çizgi film yapımlarının çoğalmasıyla beraber araştırmacıların ilgilerinin bu yönde arttığı görülmüştür. Çizgi filmlerle ilgili olarak yapılan çalışmalar incelendiğinde, araştırmacıların çizgi filmlerdeki halk bilimi unsurlarının varlığı ve bunların gelecek kuşaklara aktarılması üzerine çalışmalar yaptıkları görülmüştür. Senaryosunda halk bilimi konularının bulunduğu çizgi filmlerin ve bunlarla ilgili bilimsel araştırmaların yapılması ve bunların sayılarının giderek artması geleceğimizin inşası adına hem bilimsel hem kültürel olarak oldukça önemlidir. Bu durum hem kültürümüzün gelecek kuşaklara aktarılmasında hem de halk biliminin yaşatılmasında önem arz etmektedir.

Niloya çizgi filmi Türk kültürüne ait halk bilimi unsurları açısından oldukça zengin bir yapıdadır. Halk Edebiyatından Halk Mimarisine, Halk İnanışlarından Halk Bilgisine, Halk Ekonomisinden Beslenmeye halk bilimi çalışma konuları büyük oranda çizgi filmde yerini almıştır. Özellikle son yıllarda şehirleşmenin hızlı bir şekilde artması teknolojinin gelişmesiyle beraber unutulmaya yüz tutmuş geleneksel Karadeniz köy hayatı bu çizgi film sayesinde yaşatılmaya çalışılmıştır. Karadeniz köy hayatında aile, ekonomi, mimari, sosyal hayat, eğitim, gelenek ve görenekler, inanışlar, sözlü ve yazılı unsurlar vb. çocukların anlayacağı sade bir şekilde izleyiciye yansıtılmaya çalışılmıştır. Niloya çizgi filminin sosyal paylaşım platformlarında ve televizyon kanallarında milyonlar tarafından izlendiğini ve beğenildiğini göz önünde bulundurulursa, unutulmaya yüz tutmuş halk bilimi unsurlarının gelecek kuşaklara aktarımı ve yaşatılması adına ne kadar önemli bir rol üstlendiği daha iyi anlaşılacaktır. Sonuç olarak kültürümüzü anlatan çizgi filmlerin çoğalması, teknolojinin ve küreselleşmenin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin çok hızlı olduğu günümüzde çok önemlidir. Zira Oğuz'un (2009) dediği gibi; birçok referans kaynağımız unutulabilir, onların yerini kitle kültürünün ortaya çıkardığı örnekler alabilir. Örneğin; Nardaniye Hanım'ın yerini Pamuk Prenses, Köroğlu'nun yerini Robin Hood, Kerem ile Aslı'nın yerini Romeo ve Juliet, Boz Atlı Hızır'ın yerini Noel Baba alacaktır. Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler oluşturulmuştur;

1. Farklı çizgi filmlerde benzer şekilde incelenerek alandaki çalışmalarla karşılaştırılabilir,
2. Çocuklar için, içinde halk bilimi unsurları bulunan yeni alternatif çizgi film senaryoları hazırlanabilir,
3. Kültürel halk bilimi unsurlarının öğretiminde Niloya çizgi filmi kullanılabilir,
4. Kültürümüzün aktarımında eğitim öğretimde kullanılması amacıyla çizgi filmlerden etkili bir şekilde yararlanmaya ilişkin atölyeler ve hizmet içi eğitimler tasarlanabilir.

Kaynakça

Aral, A. (2015). Uygulamalı halk bilimi açısından eğitim sürecinde dede korkut. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 15 (2) , 123-138.

- Aslan, O. ve Yılar, Ö. (2019). Halk bilimi unsurlarının gelecek kuşaklara aktarımında çizgi filmlerin rolü: rafadan tayfa örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9 (2), 646-669.
- Bayraktar, Z. (2014). Geleneğin güncellenmesi bağlamında masaldan çizgi filme keloğlan tipi üzerine. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 49(49), 19-51.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 4. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, J. W. & Clark, P. (2007). *Designingn an conducting mixed method research*. USA: SAGE Publications.
- Eşitti, Ş. (2016). Çizgi filmlerde küresel ve yerel kültürün inşası: Caillou ve Pepee örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi*, (32), 125-144.
- Günay, U. (1995). Folklor Nedir? *Ülkü Ocağı Dergisi*, 5(1), 18.
- Gündüzöz, G. (2016). Osmanlı tekke mutfak kültürü ve mecmuâ-ı fevâid. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 20 (2), 175-205.
- Fırat, H. (2019). Çizgi filmlerde çocuk gerçekliği: Niloya örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8 (2) , 1007-1033.
- Hacıbektaşoğlu, E. S. (2014). *Kültürel çalışmalar ve çizgi filmlerin çocuk izleyici üzerindeki etkileri araştırmaları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Miles, B. M. & Huberman, A. M. (1994) *Qualitative data analysis: An Expanded Source book*. Second Edition. London: Sage.
- Oğuz, M. Ö. (2009). Somut olmayan kültürel miras ve kültürel ifade çeşitliliği. *Milli Folklor Dergisi*, 82, 6-12.
- Öktem, F., Sayıl, M. ve Çelenk Özen, S. (2006). *Kodlayıcı eğitim kitapçığı*, Ankara: RTÜK yayını.
- Örnek, S. V. (1995). *Türk halk bilimi*. (1.Baskı). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Selanik Ay, T. ve Korkmaz, Ç. (2017). Sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve kültürel öğeler bağlamında “küçük hezarfen” çizgi filmi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 49-62.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taş Alicenap, Ç. (2015). Kültürel mirasın çizgi film senaryolarında kullanılması, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 37, 10-26.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınları: İstanbul.
- Türk Dil Kurumu. (2016). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Üzer, M, Çetin, Ş. (2018). Küçük hezarfen çizgi filminde yer alan millî kültür unsurlarının incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (3) , 2049-2079.
- Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: caillou ve pepee örneği. *Turkish Studies*, 8(10), 707-719.
- Yılar, Ö. (2017). *Halk bilimi ve eğitim*.(5.Baskı).Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.